

Matroosen vreught

bron

Matroosen vreught. Casparus Loots-man, Amsterdam 1696 (zesde druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_mat002matr02_01/colofon.php

© 2011 dbnl

Matroosen Vreught.

Scheydt-Liedt,

Toon: O Heyligh, zaligh Bethlehem!

Vaer wel, o bloeyende Vaderlant!
 'k Ontreck mijn oogh uw groen Landouwe,
 En kieser voor een dorre strant,
 Met schrale klippen om t' aenschouwe.

Wy ploegen d'acker van de zee
 En delgen met de kiel de vooren,
 Ons oogst is wit als 't wolligh vee,
 Wy mayen vis in plaets van kooren.

Wy vliegen vlugh de Werelt door
 Met vlercken van Eool' gedreven,
 Tot dat wy komen by de Moor
 En langhs de Ooster kimmen sweven.

Het wonder dat ons oogh besiet,
 Verdooft de Roomsche Pyramyden,
 Al wat den Hemel wesen biet,
 Staet ons al stom en slecht ter zyden.

Hoe menigh leeft'er in het wout,
 En heylight d' aerde tot sijn leven,
 Den tijdt die maeckt me traegh en oudt,
 Doch blindt in 's Wereldts wonderherheeden.

En die sijn draf noch al verlaet,
 Met Yd'le slaverny t' versuymen,
 Vliet dickwils tegen danck sijn quaet,
 En moet het Lant als ballingh ruymen.

Van de Haeghse en Amstelsche Kermis, en het sober leven van Portugael.

Op de Stemme: Langh op, en tap zey sy.

BLoemer herten wat een schrick,
Is in mijn gemoet geresen,
Doen ick op een oogenblick
Heb in d' Almanach gelesen,
Hoe dat d' Amstel, en in den Haegh,
En dat alle bey van daegh
Kermis soude wesen.

Ick verfoeyde Lissabon,
En de reys van Portugaele:
Want mijn docht de gulden Zon
Schoot met sijn vergulde strale,
Nae den Haegh en Amsterdam
Daer hy om een luchje quam
Uyt de Kermis Zale.

Maer my dunckt mijn hert verdwijnt,
Als my dunckt dat nu met namen,
Nu het heldere maentjen schijnt,
Al mijn liefstentjes te samen
Gaen braveren handt aen handt,
Met de een of ander quant
Door de Kermis Kramen.

En hoe menigh lustigh borst,
Zijnder van mijn Camerade,
Die nu haer gesonden dorst,
Konnen wel door dranck versade:
Singen soud' het Kermis zijn,
Dat men niet in Bier en Wijn,
Soud sijn voeten baden.

Nu is mijn gebraden bout,
Stinckent vleys en muffe boone,
Erten sonder smeer of smout,
Grutten daer men op sou woone:
Met een beetje drooge Vis,
Daer nau Booter over is,
Den Hemel wilt verschoone.

Bachus heeft ons wel versien,
 Met een dranckjen van de klare,
 Maer 't is slimmer als fenijn,
 Die naer Indien moet vare:
 Want het smaect en stinckt soo snoot,
 Als het water uyt de goot,
 Het doet veel dronckjes spare.

En 't Musijck dat men hier speelt
 Is 't Bruysschen van de Winde
 Dat het somtijts niet en scheelt
 Of de baren't schip verslinde:
 Ick hoorde liever alle daegh,
 t' Amsterdam of in den Haegh,
 't Ruyschen van de Linde.

Amsterdamsche yveraers,
 Die u Faem en Lof doet klincken
 Boven by de Hemelaers,
 Wilt eens op mijn welvaert drinken
 Als gy sit en siet verheught
 Met u heel onkuysch jeught
 Voor Apol te blincken.

Maer de geen die ick beklaegh
 Zyt gy doen ick moeste scheyden,
 Zoete meysjes in den Haegh,
 Dien ick geen Adieu en seyde,
 Maer 't geschiede sonder weet,
 En het was mijn oock wel leet,
 Dat gy daerom schreyde.

Dese versjes zijn gedicht,
 's Middernachts omtrent ten Eene,
 Doen dat heldre Mane-licht,
 Heeft soo hel en klaer gescheene,
 Niet op een behoude Ree,
 Maer in d' onstuymde Spaensche Zee,
 Daer wy moeste heene.

Van Stribees Voyagie naer Portugael.

Stem: *Groote Goden niet om raken.*

Wie wil nu een kansje wagen,
 Songh den Hollandtse Nachtegael,

Al de geen die willen wagen,
 Moeten mee na Portugael,
 Doen lagh ick op een goe Ree:
 Ick kreegh een moet en ick wou mee,
 Vyva, vyva, Portugael,
 Pour un belle fille bon Chevael.

Wy zijn t' samen sloop gekomen,
 Voeren op de Spaensche zee,
 Door de baren, door de stroomen,
 Tot de Lissabonse Ree,
 Daer wy traden bey te landt,
 Songen lustigh handt aen handt
 Viva, viva, Portugael,
 Pour un belle fille, bon Chevael.

't Ginker op een knevel strijcken,
 Yder woude vrolijck zijn,
 Yder wou vlaggen strijcken,
 Droncken Portugaelsche Wijn,
 En daer sagh men duyts en fransen
 Singen al aen de negeren dans,
 Viva, viva, Portugael,
 Pour un belle fille bon Chevael.

't Wasser al don Jean de vierde
 Viva wat men hoord' of sagh,
 Wat men raesde of wat men tierde,
 Daar was noyt soo blijden dagh,
 Siet dat is broot en dat is wijn,
 Waer kan sulck fruytasie zijn,
 Viva, viva, Portugael,
 Pour un belle fille bon Chevael.

Maer en wilt u niet verschricken,
 't Is geen gout al watter blinckt,
 By gants lijden watte sticke,
 De schoone Bruydt die hinckt,
 Want ick hoor een groot geluyt
 Komen de Frontuyren uyt,
 Pover, pover, Portugael,
 Povre fille, mauvijs Chevael.

Want de braefste Kaveliere,
 Zitten met de hant in 't haer
 Niet te hebben om te teere:
 't Valt een nobel hert te swaer,

En daer by men leven moet,
 Dat de Ruyters gaen te voet,
 Pover, pover, Portugael,
 Povre fille, mauvys Chevael.

Wat doet ons de stercke Wijne
 Wat doet ons die nobele Fruyt,
 Groote sieckte, groote pijn,
 O neen! o neen ick scheyer uyt:
 Want het Rotterdamsche nat,
 Maeckt de keeltjens vet en glat,
 Pover, pover, Portugael,
 Povre fille, mauvijs Chevael.

Soete Nederlantsche hartjes
 Met u blancke poesel vleys,
 Staect u suchjes, heelt u smartjens,
 Want ik koom haest op de reys
 Op dat ick weer als ick plagh,
 U presende hebben mach,
 Pover, pover, Portugael,
 Povre fille, mauvijs Chevael.

Och hoe sal ick voor u knielen,
 Bidden om vergiffenis:
 En omhelsen u lieven zielen,
 Zoo daer noch een vonckjen is,
 En ick sal met een soen
 Voor u Altaer offer doen,
 Dan verfoey ick Portugael
 Met haer fille, mauvijs Chevael.

Vyva Prince van Oranje,
 'k Heb noch al ons doortocht gesien,
 Dat komt door het vruchtbaer Spaenje
 Dat den Hemel heeft versien,
 Want den Koningh geeft geley,
 Vrye passe en gelt van bey,
 Pover, pover, Portugael,
 Povre fille, mauvijs Chevael.

***Afscheyd-Liedt,
Aen een sekere Dochter, door den jongen Tack, so hy na West-Indien
wilde varen.***

Stem: *O Schoonste Personagie, &c.*

ADieu, mijn schoon Godinne
Alida Lief nu moet ik van u scheyden,
Ick draegh in 't hert u minne:
Doch wensch mijn ziel dat de Goon geleyden
In liefden soet,
Op dat mijn bloet
Mijn tack u liefd' mach dragen:
Soo sal ick groeyen,
In lieve lusjes bloeyen,
Met behagen.

Vaert wel mijn uytgelesen,
Vaert wel, ik ga na d' Indiaensche kusten
'k Mach by u niet wesen,
Maer moet mijn geest en Ionckheyt wat verlusten
In 't Mooren landt:
Waer Phebi brandt
Der wateren doet droogen,
Daer ick met vreughden,
En jongh bejaerde deughden
Meen te hoogen.

Maer, ach! my dunckt te sterven
Als ik gedenk, hoe lang' ik u mijn waerde
Mijn schoon' sal moeten derven,
Soo is voor my in't minst geen vreugt op aerde,
Maer als ick dan
Eens denck weer an,
Hoe ick mijn moet genoegen,
Dan springht mijn zieltje
En 't kleyn gevleugelt Fieltje
Sal 't wel voegen.

Dus Thetus toont u vloeden,
En gy Eool blaest oost en noorde winden
Neptunus doet my spoeden,
Want my geen schaeuw nog lommer van de Linden

In 't Haegsche Dal
 Beschijnen sal,
 Maer Wimpelen en Vanen
 Sullen wy weyen
 Voor de Maransche Reyen,
 d' Indianen.

Dus duysent goede nachten
 Wensch ik nog eens mijn soet en wel-beminde,
 Ey hertjen wilt doch wagten
 Tot dat ick dese staet mach vinde,
 Soo sullen wy
 Met lusjes bly
 Malkanders montje drucken:
 Vaer wel mijn leven,
 Den Hemel wil u geven
 Alle lucken.

Boots-gesellen klacht over haer Wijven.

WY arme ploegers des Ryx Neptuyn, van fa la, la, etc.
 Hoe wordt geschoren ons dus de kruyn, van fa la, la, etc.
 Wech, wech Acteon met u geblaes, van fa la, la, etc.
 Ghy by ons lenghte niet kom te pas, van fa la, la, etc.
 Och lieten wy't huys doch een Lucrees van fa la, la, etc.
 So mochten wy varen sonder vrees, van fa la, la, etc.
 Wy laten de mesfal in u huys, van fa la, la, etc.
 Dat isser voor ons een seer groot kruys, van fa la, la, etc.
 Wy kampen vaek tegen Aeools macht van fa la, la, etc.
 Venus en mars die zijn in haer kracht, van fa la, la, etc.
 Als wy syn gerolt door Tethus schoot, van fa la, la, etc.
 So vinden wy onse Nest ontbloot, van fa la, la, etc.

Of in huys voert Aegisius het woordt, van fa, la, la, *Etc.*
 Dan wordt Agamenon dan vermoordt van fa la, la, *Etc.*
 Of de Huys-goden zyn daer vermaert van fa la, la, *Etc.*
 Dan loopter voor een drie aen den haert, van fa la, la, *Etc.*
 Willen wy vlieden uyt ongemack, van fa la, la, *Etc.*
 Laets' ons mede slepen voor een Bultsak, van fa la, la, etc.
 Maer als wy klimmen dan in de mast, van fa la, la, etc.
 Zy toonen dewijl haer streecken vast, van fa la, la, etc.
 Laet ons blijven dan liever alleen, van fa la, la, etc.
 Fortunis maeckt ons sijn gebiet gemeen, van fa la, la, etc.

Antwoort der Vrouwen.

WAt lijden wy jonge Vrouwtjes pijn, van fa la, la, etc.
 Als ons Mans op die lange reys zijn, van fa la, la, etc.
 Wy worden hier gelaten alleen, van fa la, la, etc.
 Wy zijn niet gemaectt van hout of steen, van fa la, la, etc.
 Dat wy Penelops gangen ingaen, van fa la, la, etc.
 Het souder Ian gat seer wel aen staen van fa la, la, etc.
 Ian Gat den Regel behouwen souw, van fa la, la, etc.
 Soo menigh Haven soo menigh Vrouw, van fa la, la, etc.
 Ian gat verschiet sijn Kruyt en sijn loot van fa la, la, etc.

Hey meyndt te komen t' huys naeckt ende bloot, van fa la, la, etc.

Ian gat versaemt met ons in ons fleur van fa la, la, etc.

Hy wil ontmaecken met getreur, van fa la, la, etc.

En dat sonder dien soeten arbeydt, van fa la, la, etc.

Daer hy ons eerstmael heeft toeverleydt, van fa la, la, etc.

Wy hadden veel liever dat Ian Gadt, van fa la, la, etc.

Met sijn naers op een Hekel sat, van fa la, la, etc.

En souw door gaen ons jonge tijdt, van fa la, la, etc.

Laet ons van alle Man sijn gevrijt, van fa la, la, etc.

Ian gat, sal dan klaerlijck dit schouwe aen, van fa la, la, etc.

Wat fouten hy heeft aen ons begaen, van fa, la, la, etc.

Zee-Slagh

***Geschiedt tusschen den Admiraal van Hollant, en den Admiraal van
Duykercken, den 18 February, 1639.***

Stemme: t' Sa t' sa mijn Herders Riet.

1:

NU Batavieren dra

Wilt singen vroegh en spa

Den Heere Jehova:

Lof, prijs en eer,

Die u nu weer gedenckt,

Sulcken Victory schenckt,

En uwe Vyant krenckt

Steeds meer en meer,

Die u soo moedigh quam vallen an,

Vol hooge lusten

Op sijn kusten,

Met meenigh Man.

2.

February achtien,
 Sestien hondert midtsdien
 Dertigh negen, men sien
 Gingh eenen Slagh,
 Voor Duynkerck op de Rhee,
 Van Admiralen twee,
 d' Hollanders' en Duynkerckers mee,
 Den selven dagh
 Even dat Coolaer, over drie Iaer,
 In 't Zeeusche groeten
 Vant geen versoeten,
 Maer droefheyt swaer.

3.

Dit lagh haer noch in d' sin,
 Des sy dachten het gewin
 Te halen weder in,
 Met kruyt en scherp,
 Op een Vrydagh ten acht
 Uren sy met haer macht
 Quamen, maer hun verwacht
 Heeft eene Herp,
 Die wat quam spelen met snaren swart,
 Om haer te dancken,
 Viel haer te hart.

4.

Wel Admirael Michiel
 Van Doorstick hoe geviel
 U dit Bataefs gekrielt?
 Dat ghy Adieu
 Gingt seggen voor de Leus
 Van eenen blaeuwen Neus
 En liet soo aen de Geus
 Twee Schepen nieu:
 En u Vies Adirael door den noot
 Geheel verbranden,
 Of ginght ghy landen
 In Charons Boot?

5.

Lof Herper Admirael,
 En Bonckers die voor 't Stael,

U Vyant menighmael,
 Ter neder velt:
 Lof Capiteynen t' saem,
 My onbekent van naem,
 U Eer sal door de Faem
 Werden vertelt,
 Zoo langh als Phebus op d'aerde straelt,
 Matroos, soldaten,
 Zal sijn door 't praten
 U lof verhaelt.
 6.

Prince o Heer! den lof
 Komt u voor al hier of,
 Want wy zyn doch maer stof,
 En onse macht
 Schrijven wy niet dit werck
 Toe, maer u die seer sterck
 Voor ons zyt een Bolwerck
 Dach en Nacht,
 Tegen ons listigen Vyants pak,
 Dies u 't singen
 Wy de eer toe bringen,
 Want het vleesch is swak.

***Een Nieuw Liedeken ter Eeren
 de Boots-Gesellen ende andere Jonge Maets, die de Zee beminnen.***

Op de Stemme: *Van Lambert Snoove.*

QUartier-Meester verheven,
 Wilt u beloften doen,
 En wilter dats alle morgen
 U Scheepken spoelen schoon,
 Isser dan een Man ongewilligh,
 Soo laet ons de weet aen doen.
 Niemandt is daer onwilligh,
 Dan desen Ionghman koen,
 Provoost sal men doen halen,
 En sluyten hem in't Galjoen:
 Hey al sulcke rebellige gasten
 Sal men loon na werken doen.

In 't Galjoen sagh men hem sluyten,
 Nacht en dagh seer bloot,
 Zy gaven hem niet te eeten
 Dan Water ende Broodt,
 Hey de Ionghman sonder genade,
 Laet hem sitten hy heeft geen noodt.

Zy gingen voor hem spreken
 Aen ons Officiers getrouw:
 Het sijn maar loose treken,
 't Is een gemaecte mouw,
 Desen Ionghman sonder genade,
 Die most van de Ree als nouw.

Van de Ree sagh men hem loopen
 't Wierdt den Provoost belast,
 Hy stelde sijn Volck in ordonantie,
 Daer most wesen opgepast:
 Desen Ionghman sonder genade,
 Most met 't natte gat voor de mast.

Doen hy sijn recht ontfangen had
 Den Admirael liet hem ontbien,
 Bent gy een Matroos met eeren,
 Laet sulcks niet meer geschien,
 Of ick sweer u by mijn eere,
 Ghy sult onder al door de Kiel.

Op sijn woorden hy niet en paste,
 Dese Ionghman triumphant,
 Ick sal der u niet naer loopen
 Met mijn hoedt in de hant,
 Hey al sout ghy my sonder genade
 Daer setten op een Eylandt.

Op 't Eylandt sagh men hem doolen,
 Met veel gepeynsen swaer,
 Het Scheepjen is hem der ontvaren
 Hy isser gebleven aldaer:
 Iongh gesellen wilt dit onthouwen,
 Uyt den dronck spruyt alle quaet.

Zijn hembje heeft hy uyt getrocken,
 Hy liet het wapen daer,
 Een Engelsman heeft het vernomen
 Dat daer een Christen mensch waer,
 In sijn bootje is hy gekomen
 En hy haelden hem van daer.

Oorlof matroosjes verheven,
 En als ghy vaert Oost of West,
 Ey wiltet my vergeven,
 Ick raed het u voor best,
 Wilt dese Ionghman niet slachte,
 Weest u Overheydt onderdaen,
 Hey soo komje niet voor de maste
 Of op 't Eylandt ergens te staen.

Schey-Liedt.

***'t Welck gesongen wert, wanneer yemant uyt zijn Vaderlant na het
 Goutrijcke Asias is varende.***

Op de stemme; t' Sa t' sa mijn Harders Riet.

ADieu Europa,
 Nu wil ick reysen ga
 Na dat Rijck Asia,
 Om te besien:
 Ick heb soo langh gedacht,
 Mijn vrolijck Hart dat lacht,
 Dat ick werde verwacht
 Te Batavia:
 Ick ga bezoeken den Indiaen,
 Want sijne waren
 Doen mijn verklaren,
 't Staet mijn wel aen.
 Haer specerijen eel,
 En ook haer Zijde geel
 En Porcelynen veel,
 Doen mijn verblijden?
 Ick sal niet sijn gerust,
 Voor dat ick sie mijn lust
 Aen die vermaerde Kust
 Van Caremedel,
 Vol wonderheden, het is een vreugt
 Om te aenschouwen,
 Haer Edel Landts-douwen,
 Voor de jonge leught.

Of het geluck soo quam
 Dat ich de reys aen-nam
 Na dat Gout-rijcke Lant,
 Om te besien,
 Daer die edel Robijn,
 Veel diamanten zijn,
 Den steen van Kristalijn,
 Alsoo ik hoor,
 Die hoop ick selver te aenschouwen dra,
 Geen Landt ter Werelt,
 Soo schoon beperelt
 Als India.

En reysen dan soo voort
 Lustigh en ongestoort,
 Ick segh het u aenhoort,
 Het gaet soo wel:
 Voor seven Iaren tijdt,
 Ick soo mijn tijdt verslijt,
 Hier mee soo gaet de Fluyt
 Na Batavia,
 Siende, Zumate, en Zylon
 Oock in Terenaten,
 Hoop ikker te laten,
 Oock in Ambon.

Daar den Noot met sijn bast,
 En swarte Nagel wast,
 Peper met menigh last,
 Lack en Yvoor,
 Daer den edelen Robijn,
 Veel Diamanten zijn,
 Dien steen van Kristalyn,
 Alsoo ick hoor:
 Die hoop ik ja selver te aenschouwen dra,
 Adieu te garen,
 Voor seven Iaren
 Dan kom ick weer.

Uyt Oost na Polla blaest,
 En Tritons hooren raest,
 Ick segge voor het laest,
 Het is nu ganck,
 Adieu mijn waerde Vrouw,
 Weest mijn als ick getrouw,

Als men ter werelt souw,
 Mijn leven lank,
 Ick wil niet vergeten dat Zeeuse dal,
 Ook Vader en Moeder
 Suster en Broeder,
 En vrienden al.

Matroosen Wellekomst op de Rede van Batavia.

Wyse: *Vrolijke Geesten, &c.*

DAer werdt geschooten
 Al op de Ree,
 Daer komt aen stooten
 Een Schip uyt zee,
 Na dese baren
 Wilt kijcken uyt,
 Daer komt aen varen
 Sijn kleyne schuyt,
 Hy komter alhier,
 Al na de Revier,
 Sta vast nu snese
 Met Arack en Bier.
 Na nieuwe tydingh
 Met alle man,
 Tot een verblydingh
 Zoo vraeght men dan:
 d' Een na sijn Broertjen,
 Of na syn Sus,
 d' Ander na Moertjen,
 Soo vraegyt men dus:
 Of oock na sijn Lief,
 Bescheydt of een Brief,
 Zoo kryght een yder Vramer
 Zyn gerief.
 Mostert en Klaesjen
 Die leggen an,
 Elk als een Baesjen
 Met syn spanan:
 Men sietse laden,
 Menigh Soldaet,

Elck maeckt bravade,
 De trommel slaet,
 En schieten dan of,
 Tot eer en tot lof,
 Ter eeren 't schoon
 Batavese Hof.

O bloet de potjes
 Die gaen van gadt,
 Drincken als sotjes,
 Haer vol en sat,
 Ziet dese grontjes
 Hebben 't soo drock,
 Van dese lointjes
 Sestigh een schok,
 Zy drincken Errack,
 Mazack oock niet swack,
 Ternaetse Boncks,
 Of Ievaensche Toeback.

De Swarte Schaers
 Die komen voort,
 Oprechte prachaers
 Aen boordt, aen boordt,
 En vent jou fruyten,
 En pad die bier,
 Want jou kernuyten
 Die komen hier,
 Die liplap piesangh,
 Die gater sijn gangh,
 Matroos ten lesten
 Seydt manaude wangh.

De boom gaet open,
 Sneesje komt mee,
 Om goet te koopen
 Al op de Ree,
 En peurt aen 't brappen
 Soo krijght men gelt,
 Men laet weer tappen
 Tot 't buyckjen swelt,
 Die doodingh die springht
 Matroosje die singht
 En laet hem hooren,
 Dat sijn keeltje klinckt.

Nieuw Matroos Liedeken.

Stem: *Van de Mossel-kreeksche Papen.*

HOort toe Matroosen al te saem,
 Die varen by de Zee,
 Zijt ghy met storm of noodt bevaen,
 Godt helpt u op een Ree,
 Want menigh Boots-gesel
 Haer leven moeten wagen,
 Al op de zee rebel,
 By Nachten en by Dagen.

De zee door Gods gehengenis
 Verteert soo menigh Man,
 Die al te samen van den Vis
 Verslonden worden dan
 Maer laes! wat leydt daer an
 Waer onse lichaems varen,
 Als Godt ons ziele dan
 Eeuwelijck wil bewaren.

Wat lijt den zee-man al verdriet
 By nachten en by dagh,
 Als hy de doodt voor oogen siet
 En niet ontvluchten mach!
 Door storm en groot onweer,
 En geweld van de Baren,
 Dat brengt ons dies te meer
 In anghst en groot beswaren

Oock groot geweld en tegenspoet
 Lijdt den zee-man vailjant:
 Van Turck en Roovers seer verwoet
 Worden sy aengerant,
 En veel Vyanden meer
 Die haer soecken te krencken,
 Die varen by der zee
 Mogen hier wel op dencken.

Als sy oock op een lager wal
 Door stormen drijven voort,
 Seer haestigh sy de Masten al
 Dan kerven over Boordt,
 Dan sien sy weer de doodt
 Voor oogen met vertsagen,
 Somma, de sorgh is groot

Die den zeeman moet dragen:

Godt helpt haer dan wel uyt den noot
 Die hem aenroepen seer,
 Hy wil niet den Sondaer sijn doodt,
 Maer dat hy hem bekeer:
 Want door sijn stercke handt,
 Gaet hy den Mensch weer laven,
 En brengt haer weer te Landt
 In een gewenste Haven.

Als sy komen te Lande syn
 Soo is haer eerste werk,
 Te Bier of in de Brandewijn
 Maer weynigh in de Kerck;
 't Is daer vergeten dra
 Dat haer den Heer gepresen,
 Trouw hulp door syn gena
 Uyt anghst en groote vreesen.

Als sy krijgen haer gelt in d' hant,
 Soo is het haest verteert;
 Sy koopen daerom Lant noch zant,
 't Is voor Weerdin en Weert,
 't Is of hy 't ergens vindt,
 Soo gaet hy domineeren,
 Dat men soo suerlijk windt
 Siet men soo licht verteeren.

Met Vrouwtjes van den ligten aert
 Raken sy op het wildt,
 Sy moeten weder op de Vaert
 Als 't gelt al is verspilt,
 't Is haer geen groote eer,
 Noch minder voor de Vrouwen,
 Want sy na Godes Leer
 Haar zedigh moeten houwen.

Maer waer mach ick doch praten van;
 Wat siet men veel gepronck
 Dagelijks langs de straten gaen,
 Van dochters oudt en jonck,
 In Hollant over al
 Siet men haer gaen brageeren,
 Het komt door ongeval,
 't Sijn geen dochters met eeren.

De zeeuwsche meysjes, wat een praet

Die weten oock seer wel,
 By nacht te danssen langs de straet
 Al met een Boots-gesel,
 En maken groot geraes
 Met de longmans wilt weeten,
 't Sijn dochters van deux Aes,
 Of het is my vergeten.

Maer is het niet een mal gelaet
 Van dese dochters hoort,
 By nacht te danssen over straet
 Den speelman die gaet voort,
 't Is haer geen groote eer,
 Sy konnen 't lichtelijck dragen
 Want in Oost-Indien veer
 Hoort men van haer gewagen.

De longmans agten't voor geen quaet
 Sy seggen 't is playsier
 Te danssen somtijts langs de straet
 Al met een Venus dier:
 Maer soo de Schrift vermeldt
 Soo is het haer geen eere,
 Dat sy soo schoone gelt
 Soo roeckeloos verteren.

Dese longmans en dochters fraey
 Die sijn seer wel bekend,
 Sy woonen op de Turf-kay
 Of ergens daer ontrent,
 Om dat sy eerlijck syn
 Soo wil ick haer niet laken,
 Want is den draet noch fijn
 Men souse groover maken.

Gy jongmans hoort met goet bescheyt
 Houdt doch in drincken maet,
 Want Dronckenschap is (soo men seyt)
 De Moeder van het quaet;
 Leeft vry na Godes Leer
 Wilt quaet geselschap haten,
 Soo sal u Godt den Heer
 In vrede varen laten.

Oorlof Matroos hoort mijn vermaen,
 Als ghy zijt in de noodt,
 Roept God den Heer van herten aen,

Bekent u sonden groot,
 Want die van herten seer
 Berouw heeft van sijn sonden,
 Die wort van Godt den Heer
 Genesen al sijn wonden.

Doe men dit nieu Liedt eerstmael vant
 Voeren wy over Zee,
 Van Oost-Indien na 't Vaderlandt,
 Naer Middelburgh de Stee,
 Met 't schip Prins Hendrick ree
 In't Iaer van dertigh negen
 En sestien hondert mee,
 Den thiende maert geschreven.

Matroos af-scheyt, varende na Oost-Indien.

Stemme: *Bocx-voetjen.*

Vereende Oost-Indisch Compagny,
 die menig jonck hert stelt aen een zy,
 Zoo menigh fris quant,
 Vaert uyt Nederlant,
 Ik moet mijn eens houde aen uwen bant.
 'k Hoor datter somwijl veel praten rijst,
 den eenen sal 't laken, als 't d'ander prijst,
 Lest hoord' ick van een
 Veel wonder verbreen,
 Hy quammer van daen, en wouder weer heen.

Ick siese uyt en t'huys komen hier,
 Zy drincken, sy klincken, sy maeken goet chier,
 Zy syn in 't habyt,
 Gekleedt met zijd',
 Ik moet mee gaen vaeren dat is mijn vlyt.

Wat schaet het, wat baet het, ick leef onbevreesst,
 Ick leef, en ick sweef, ick volgh mijn geest
 Naar mijn duncken playsant,
 In 't warme Lant,
 't Is beter dan hier te blasen in d'hant.

Dan komt mijn Moertje dien ick wel bemin,
 Mijn lieve kint stelt het varen uyt u sin,
 Qua boeven gelooft,
 Die maken u hoeft
 Geheel van uwe sinnen berooft.

Och moeder! weest hier niet in belae,
 Qua boeven hebben 't my niet gedaen,
 Myn Stief Vader fenijn,
 Uw herte seer om mijn
 En magh ick niet hooren, dus moet ick wegh zijn:

Dan komen de meysjes en maken my bang,
 Zy seggen, Buur-vryer hoe kondy so lang
 Gaen varen van huys,
 't Is een abuys,
 Ghy sult noch wel seggen, Och! was ick weer t'huys.

Al lacchende segh ick, meysjes zwijght stil,
 'k Vaer om dat ick u niet hebben en wil:
 Al vaeren wy veer,
 Wy komen wel weer,
 Dan nemen wy meysjes na ons begeer:

Dan moet ik nog horen 't ouw' Wijfs gelol,
 Zy maken mijn kop schier half dol,
 Zy seggen seer gram,
 Wel lieve lam,
 't Waer beter dat ghy bleeft by u man.

Dan seg ick al lacchende, Ouwe Best,
 Gaet haelt gy een kooltje vuyr in u test,
 Iou ouwe gat,
 Verwarmt dat wat,
 Wy varen voor 't Vaderlandt, verstaet wel dat.

Princen adieu, wy varen van kant
 Den Heere bewaer ons Vaderlandt,
 Godt geeft ons goe reys,
 Na onsen eys,
 Wy kloppen Speck-Ian al op sijn vleys:

Oorlof Matroosen jonck en oudt,
 En alle Boots-gesellen stout,
 Slaet lustigh den bal,
 Iaeght speck-jan in de val
 Het geldeken dat versoet het al.

Een Amoureuus Liedeken.

Stemme: *Als 't begint.*

*D*At meysjen had een Boots man lief,
 En sy en wou van hem niet scheiden,
 Al hadder dat nachje een laertje geduert
 En sy soudt wel overbeyden, overbeyden.

De moeder tegen de dochter sprack,
 En ghy sult bedrogen wesen:
 Ik sieder aen uw' bruyne oogkens so wel
 En gy draegt een kint met vrese, kint, *Etc.*

Dat kint dat ick met vresen draegh
 Dat is een soo hupschen Boots-geselle,
 Ick hoop onse rijcken Heere Godt,
 En hy sal 't noch wel vergelden, wel, *Etc.*
 Dat meysken deur den Boogaert ginck
 Al met haer gout gekruyde hayre;
 Een vingerlingh root, die hy haer boot
 En by een fontyn was klare, ja, *Etc.*

Die vingerling was 't root,
 't Fonteyntje was klaar,
 Dat heeft dat meysken wel bevonden,
 Met een sprak daer de vrome Lantsknecht
 En mijn Ros staet ongebonden, *Etc.*

Mijn Ros die ongebonden staet
 Daer sal ick selver noch op rijden:
 Hy seyde, Vrou maget bint op u hayr
 Al met een strength van syde, strength, *Etc.*

En isset al van den sijde niet
 Soo isset van den rooden Goude,
 Om 't Iaer als ick goe maget was,
 En doe deed' ick dat my roude, dat, *Etc.*

Eens Iaers als ick goe maget was
 Doen was ick alsoo hoogh van moede,
 Nu ben ick met een kleyn kint beswaert,
 En nu ben ik laegh van moede, laeg, *Etc.*

Hy sette de ladder aen dat huys
 Om dat mooye meysken te beklimmen:
 Doe weende al datter inne was,
 En sy hoorde den Nachtegael singen, *Etc.*

De Nachtegael song, den hoorn die blies
 Van den avont tot den lichten morgen,
 Ia wieder in syn Liefs armen leydt,
 Waerom soo wil hy sorgen, wil hy sorgen,
 Ia wieder in syn Liefs armen leydt
 Waerom soo wil hy dan noch treuren,
 daer gater so menigen vrome lantsknecht
 En 't en mach hem niet gebeuren, niet, *Etc.*

Van een Boots-man en een Meysje.

Het ginger een Boots-man wandelen
 't Was om sijn avontuer:
 Want vont hy aen geen groen Heyden?
 Een meysje in witte kleederen
 Van Iaren was sy jongh.

Hy bad haer om te minnen
 Maer 't was om te slapen by:
 Van herten, seyde sy der soo gare,
 Ghy zijter mijn liefje mijn Kare,
 En komt te nacht by my.

Het Knaepje wasser soo domme niet,
 Hy heeft het wel verstaen,
 Hy isser na huys gegangen
 Zijn manteltje om-gehangen
 Voor haer deurken gingh hy staen.

Wie klopt daer aen mijn deurken,
 En die niet en seydt laet in:
 Het isser een Boots-man wijse
 Staet op Lief ghy moet rijse
 Hey staet op en laet my in.

Ick stae voorwaer niet ope,
 En later dat 's jou niet in,
 De deecken is my ontvallen
 Wout ghyse op helpen langen
 Hey de Liefste sult ghy zijn.

De moeder tegen de dochter sprack
 Ghy sult bedrogen syn;
 Ghy hebter dat's in-gelaten

Den Boodts-man van der straten,
 En ghy gaet soo swaer met kindt.
 Die ick ingelaten heb,
 Dat is mijn liefste Lief,
 Hy sal my oock wel trouwen,
 En sijn woort oock wel houwen,
 Maeckt daerom dogh geen verdriet.
 Och moedertje lieve moedertje,
 Gy weet'er soo weynigh van,
 Als andere Maeghdekens dansen
 Met haer gepeerelde Kransen,
 Hey dan slaep ick by den Boodts-man.

Nieuw Boots-gesels Liedt.

Stem: Doen ick was een jonge Dochter.

DOen 'k was in mijn jonge jaren,
 'k Settent lustig op den dranck,
 Na Oost-Indien wou ick varen,
 En al na de Peper stanck;
 Waer ick ging of stingh
 Zoo seyden al de Luyden,
 Na Indegen moetje toe,
 Gy stinckt al na de Kruyden.
 Daer op soo gingh ick my verhueren,
 'k Was een hartje sonder sorgh,
 Ick nam een reysjen dat lang sou dueren
 Op een Scheepjen van Middelborgh;
 't Geen ick had van doen
 Dat moest ick doen gaen koopen,
 Maer het meestendeel
 Had ick van 't Gelt versopen.
 Wy setten 't lustigh op een poijen
 Met de meysjes in de Wijn,
 's Avonts gingen wy rinckelroijen,
 's Nachts al in de mane-schijn,
 Ons docht het mocht niet op,
 De speel-man die moest vooren,
 Wy volghden achter naer,
 Lieten ons lustigh hooren.
 De Trommel sloeg wy moesten scheyden,
 En ons Geldeken was voort,

Jan de Vries die ons geleyden,
 Tot wy quamen aen Scheeps Boordt;
 Des avonds in de Schuyt
 Droncken wy een Arackje,
 Ons Biertjen dat was uyt,
 Wy droncken een Toebackje.

Op 't Landen van de Ruyter in Funen.

Stem: De Trompetten blasen alarm, &c.

SInght van vreughde
 En looft den Ruyter, Held;
 Die als een vroomme Batavier,
 Die als een vroomme Batavier,
 Dorst op stranden, aeranden
 Den Vyand, met een moedigh veld getier,
 Met heele Vloten, van schuyt en booten,
 Tusschen damp en vier.

Het geblader

Van yder zee Kasteel
 Vulde de Lucht met vlamme staegh,
 Vulde de Lucht met vlamme staegh,
 t'Wijl de gaeuwe Matroosen, by poosen,
 Antwoorden yder lustigh met een laegh,
 En landen onder, dien grooten donder
 Elck even graegh.

Tsa Matroosen

Sprack ons den zeevooghd an,
 Elck toont hem wacker als een man,
 Elck toont hem wacker als een man:
 Wat al glory, sal ons de victory,
 En 't Vaderland, al vreughde brengen an,
 Haer Ruytery, die wijckt ter zy,
 Watse wijcken kan.

De Soldaten

Daer door gemoedight,
 Drongen met force en geweld,
 Drongen met force en geweld,
 De geleden der vluchtende Sweden
 Als schapen na haer wallen, uyt het veld,
 datse ten lesten 't volck en de vesten
 Gaven aen den held.

Van de Slagh ter Zee
*Tusschen de Geusen en de Papouwen met haren Admirael Bossu, met
 zijn Schip d'Inquisitie.*

Stemme: *Van de slagh van Dueren.*

EEn Liedt sal ick u singen
 Hoort toe Man ende Vrou,
 Ter zee meent ons te dwingen
 Den Grave van Bossu,
 Duc d'Albe was hy seer getrou,
 Syn Admirael dat segh ick jou,
 Nu was dit syn offici,
 Syn schip hiet Inquisitie.
 Op de zee is hy gekomen
 Met alle sijne macht,
 De Geusen al sonder schroomen
 Hebben daer op gewaght,
 Ons Edele Admirael wijs bedacht,
 Hy heeft al na Bossu getracht,
 Om tegen hem te kampen
 En lustigh aen Boordt te klampen.
 Als de Papisten vernamen.
 Dat de Geusen daer waren ontrent,
 Oft als sy by haer quamen
 Soo hebben sy het afgewent;
 Sy waren bevreest voor dit ellent,
 Maar Schulenburgh 't zy u bekent
 En mochte dat niet ontvryven
 Gevangen moest hy daer blijven.
 In October den elfden dagen,
 Hoort wel na dit bescheyt,
 De Geusen die daer lagen
 Tot Enteren wel bereyt,
 Maer de Papisten voorwaer geseyt,
 Sy hebben 't liever afgeleyt,
 Want sy haer meest verlieten
 Op al haer stercke schieten.
 Die lest aen malkander toogen,
 De Geusen smeten van boven neer,
 De Potten met Kalcke die vloogen

Uyt de meersen hoe langer hoe meer,
 In spangiaerts oogen was dat een sweer
 De Kalck stoof hoe langer hoe seer,
 Haer scheepen men wit sagh werden,
 Met de Kalck men hen aenveerden.

De Papisten hoort mijn gewagen
 Lieten Bossu al in 't verdriet,
 Maer de Geusen al sonder vertzagen
 Besweeken malkander niet
 Alsoo 't daer klaerlijck is geschiet,
 Twee vroomme Capiteynen hoor'et bediet,
 Onsen Admirael by stonden
 En dreven met hem aen de gronden.

Men gingh daer met geschut in klinken
 Om de spanjaerts te maken tam,
 Capiteynen Vesten schip deden sy sinken,
 Eer't spel ten eynde quam;
 De ander seylden na moordam,
 Hier om soo was Bossu seer gram,
 Dat sy hem lieten verlooren,
 Trouwe hadden sy hem geswooren.

Sy worden daer bestreden.
 Bevochten aen elcken kant,
 Bossu heeft na gebeden
 Onsen Admirael triumphant,
 Sijn signet streeck hy van sijn handt
 Sijn gulde Vlies, vat dit verstant,
 Dat heeft hy overgegeven
 Om te behouden sijn Lijf en leven.

Men sagh daer domineren
 De Geusen met blijden geluyt,
 Voor Hoorn triumpheren
 Al met soo schoone buyt,
 Van metael Geschut, en oock van kruyt,
 Moordam komt morgen weder uyt
 Te Hoorn binnen de palen
 Om uw Inquisiti te halen.

Historie-Liedt,
*Van 't innemen van Calis Malis, ende van 't gene dat hen in 't selve
 Exploit heeft toe gedraghen.*

Stem: *Wilhelmus van Nassouwen, &c.*

In 't Iaer negentigh sesse,
 Hoort toe 't werdt u verklaert,
 Sijn gekomen expresse,
 Tot Vlissing en vergaert,
 Vier-en-vijftigh Schepen schoone,
 Uyt Hollandt ende Zeelandt,
 Om de Engelsche Kroone
 Te doen goedt onderstandt.

Sijn Excellentie verheven
 Met Heeren en Edellien,
 Heeft hem selven begeven
 Om te komen besien,
 Graaf Lodewijck van Nassouwe
 Trock met ons principael,
 Ionck-Heer Ian als die getrouwe
 Die was ons Admirael.

Den eersten Mey verheven
 Sijn wy te zeyl gegaen,
 De Wielingh uyt gedreven
 Ende quamen onbelaen,
 Voorspoedigh sonder veel slaven,
 Eer den vierden dagh quam om,
 Tot Pleymuiden in de haven,
 Daer wast al wellekom.

De Engelschen met hoopen,
 Scheepen seer wel gemant,
 Quamen daer oock aenloopen
 Vergaderden aen alle kant,
 Selfs quamen daer in persoone,
 Den grooten Admirael,
 Oock den Graef Essex ydoone,
 Was onsen Generael.

Als wy nu al te samen,
 By een waren vergaert,

De Soldaten ook quamen
 Te scheepe onbeswaert,
 Zy waren in 't getale
 Ontrent tien duysent gesien,
 Sy waren in 't generale
 Wel achtien duysent lien.

In Iunius dertiene
 Is dees Armade veyl,
 Triumphant, heerlijk om siene
 Vertrocken onder zeyl,
 Hondert tsestigh Scheepen sane
 Seer weynigh meer noch min
 Zijn met goet wint gegane
 Naer Spanjen 't zeewaert in.

Wy liepen tien dagen
 De Barrelts in 't gesigt,
 Des anderen daeghs wy sagen
 Den Vijgen bergh seer digt,
 De Kaep Vincent Maria
 Zijn wy voor by gerent,
 En quamen soo op leye,
 Daer wy 't hadden gemunt.

En sijn alsoo voorspoedigh
 Den lesten Iuny de vijn,
 Komen met herten moedigh
 Ontrent 't Eylandt van Cades fijn,
 Nu Calis Malis geheten,
 Den Speck was seer verstoort
 Als hy het quam te weten,
 Wy wouden hem aan boort.

Nu moet ick oock verklaren
 Binnen de haven breet,
 Lagh een Vloot om te varen
 Naer Indien al gereet,
 's Konings geweldige schepen
 Hadden sy tot Convoy,
 Sy waren daer benepen,
 't Was al hackelderoy.

Nochtans al sonder meyen,
 Waren sy seere prat,
 Haer Scheepen en Galeyen
 Braghten sy in het gat,

Sint Philippus soo sy dachten
 Met seven hondert man,
 Die soudens ons wel verwachten
 En keeren ons daer van.

Wy als de onvervaerden
 Sijn gekomen bet naer,
 Ten ancker by de Spanjaerden
 Schooten dien avont daer,
 Een deel geweldige schooten,
 Dit was niet na haer sin,
 's Morgens heeft het haer verdrooten,
 Ruymden sy dies bet in.

Bet in sijn sy geloopt
 Beneffens het pointael,
 De Galeyen sijn gekroopen
 Onder Stad altemael,
 Maer wy sonder verdrieten
 Loefden sterk aen met geweld,
 En drevense daer van met schieten
 Zoo datse ruymden 't velt.

De Galeyen moesten vluchten
 Al schooten sy seer sterk,
 Oock vreesselijck sonder duchten
 Uyt de Stadt en bolwerk,
 Haer schieten was niet te wegen,
 Want waer sy schooten een schoot
 Daer schooten wy weer tegen
 Zoo dat 't haar haest verdroot.

Doen sijn wy voort gevaren
 Volghden de Galeyen kort
 Die by haer schepen waren
 Onder 't Pointael en 't Fort,
 Geweldigh gingh 't daar aan't schieten,
 Daer vloogh soo menigen klood,
 Wel twee uren sonder verdrieten,
 Zoo menigen hondert schoot.

De Spanjaarts moesten wijcken
 Al schooten sy seer lanck,
 De Galeyen gingen strijcken
 Al wast tegen haer danck,
 Wat konde vluchten met beven,
 Verlieten haer schepen met schandt,

Ses groote zijnder gebleven
En drie staken in brandt.

Sint Philippus was den eenen,
Met noch twee ander groot,
Den Vies-Admirael tot verkleenen
Werdt ingenomen bloot,
Zijn Vlagh, 't mocht hem wel spijten,
Werdt af geruckt metter daedt,
Doen hoordemen roepen ende krijten
Over die gantsche Armaedt.

Wy duytschen als d' onvervaerden
Schietende na Painctael,
Zoo gingen die spanjaerden
Schampado al te mael,
En hebben het Fort verlaten,
't Was voor de stadt een grou,
Wy planten t' onser baten,
Oranje, blance, blou.

De soldaten met troepen
Nu synde onbelaen,
In Iachten en in sloepen,
Maer haer Oversten saen
Kregen hier door couragie,
En voeren strax aen landt,
By 't Fort sonder quellagie,
Oft eenigh wederstandt.

Aen landt syn sy gekomen
En strax voort gemarcheert,
Naer de stadt toe als die vromen,
Die sy ongefesteert
Met vliegende Vaendels getrouwe
Geweldigh namen ras,
Daer 't Edel bloedt van Nassouwe
d' Eerst der mueren was.

d' Edel bloet van Nassouwe
Met den Graef ons Generael,
Als Helden goet getrouwe
Waren die principael,
De spanjaerden moesten wijcken
Al schooten zy seer verstoort,
Naer 't Casteel gingen zy strijcken,
Dat gavens op met accoort.

Ons wiert de Stadt gewonnen
 De Vaendels daer geplant,
 Geplondert en deur ronnen,
 De Spanjaerden tot schandt,
 Een wonder werck verheven
 Is daer doen noch geschiet,
 Ten selven dagh voorschreven
 Den eersten Iuly siet.

's Anderen daeghs 't heeft gebleken
 Sijn de Galeyen ree,
 Voorts door Herodes treken
 Wegh geruymt tot in zee,
 Haer schepen moesten daer blijve
 Die sy verlieten met schandt,
 Ontrent dertien en vijfve
 Staken sy selfs in brandt.

Dus lagen wy daer gestreken
 Ick segh 't u overluyt,
 Ontrent twee volle weken,
 Veel kregen goeden buyt,
 Soo werden huysen en sloten
 Daer over al in 't Landt.
 Met de Stadt overdroten
 Geplondert en verbrandt.

Zoo quamen die soldaten
 Doen wederom aen boort
 Hebben de Stadt verlaten
 Om dat sy was verstoort,
 Zijn Toorn wiert afgeschooten
 't Was om die Klocken goet,
 Veel metalen schuts gegoten
 Werd'er verkregen soet.

Den vijftienden Iuny reene
 Zijn wy vertroocken blij,
 En quamen aen 't Landt gemeene
 By de Caep sint Mary,
 Ick segh 't u sonder liegen
 Ons Leger sloegh daer neer,
 Daer sagh men 't Vaendel vliegen
 Oranjen van der Veer.

De Vaendels lustigh vloogen
 En sijn voort onvervaert

Naer de Stadt toe getogen
 Van Pharao sterck vermaert,
 Drie Iachten kloeck van sinnen
 Met Nederlanders gemant,
 Hadden die Stadt al inne,
 De vaendels daer geplant.

Wy vonden de Stadt open
 De Spanjaerden villeyn,
 Waren daer uyt geloopen,
 Schampado groot en kleyn,
 Was 't niet een groote schandt,
 Te verlaten sulck een Iuweel,
 Staken daer in den brandt
 De Stadt met haer Casteel.

Doen Pharao nu (wilt merken)
 Was berooft en verbrandt,
 Met huysen, Kloosters, Kercken
 Rontsomme daer in 't Landt,

In Iuly twintigh en seven
 Quamen wy weer aen boordt,
 Des anderen daeghs verheven,
 Sijn wy geloopen voort.

Wy gingen dus spanceeren
 De Cape sint Vincent
 En quamen soo laveren
 De Funsterre ontrent,
 Voor de Crongie wy quamen,
 Thoorhol lagh dichte voor,
 Doen wenden wy al te samen
 Af van de Caep Prijoor.

Doen wy nu soo met luste
 Verstaet wel mijn bediet,
 Over al de spaensche Kuste
 Hadden door loopen siet,
 Geen schepen daer en vonden
 Soo lieten wy voort gaen,
 Naer pleymuyden tot dien stonden
 Daer qamen wy onbelaen,

Augusti den dagh achtiene,
 En schooten seer playsant
 Triumphen heerlijk om siene
 En quamen triumphant,

Voorts in Duyns met hoopen
 Daer hielden wy gemeen,
 En syn doen voort geloopen,
 Schooten adieu in 't scheen.

Looft Godt de Heer verheven
 Kryghs-lieden triumphant,
 Dat hy ons heeft gegeven
 Victory en bystand,
 Stryt als vrome Krijgs-knechten,
 Dient Godt van herten bly,
 Laet ons kloekelijck vechten
 Tegens spaens Tyranny.

**Een nieuw Liedeken,
 Ter Eeren van den Generael Pieter Pietersz. Heyn, over den grooten
 schat die Hy op de Zee bekomen heeft.**

Stemme: *Wilhelmus van Nassouwen.*

Als men schreef sestien hondert
 En acht en twintigh Iaer,
 Was menigh mensch verwondert
 Als men sagh openbaer,
 Sulke Armade schepen
 West-Indisch Compagny,
 Elck een heeft moet gegrepen,
 Men was vrolijk en bly.

De reys heeft aen genomen
 Den Generael Piet-heyn,
 Met syn Capiteyns vol vroomen
 En Officieren reyn,
 Zijn uyt Tessel gevaren
 Mey den twintighsten dagh,
 Godt die wil ons bewaren
 Voor jammer en geklagh,

Met voorspoet en verblijden
 Langhs Engelant gelaveert,
 Kregen de Barels besijden,
 Madere gepasseert,
 Sint Vincent t' onser vromen
 Quamen wy vrolijck aen,
 Daer Water in genomen,

Zeylden daer weer van daen.
 Quamen naer ons behagen
 Aen Ylie blance doen,
 Gingen daer Bocken jagen
 Al op de bergen groen,
 Soo veel na ons begeeren
 Brochten wy daer van daen,
 't Was om te lamenteeren
 Een longen bleef daer staen.

Doen wy nu ververst waren
 Zeylden wy weder voort,
 Quamen, hoort myn verklaren,
 De spanjaerden aenboort,
 Langhs de Kuste wy voeren
 Van Cuba na West ent,
 Trompetten en Tamboeren,
 Hoorden men excellent.

Doen vonden wy twee schepen
 Van onse Compagny,
 Wy hebben moet gegrepen,
 Matroos was lustigh bly,
 Elck wenschte met verlangen
 Al na de silvere Vloot,
 Wy namen onse gangen
 Na Kaep Antony bloot.

Daer hebben wy gehouwen
 Op de Kust van Cuba,
 Op Godt was ons vertrouwen
 Allen tijdt voor en na.
 Twee Visschers daer gekregen,
 Vraeghden na de Vloot haer,
 Die hebben ons verslegen
 Dat sy niet in en waer.
 Den Generael onverdrooten,
 Als een Heldt delicaet,
 Heeft een schoot geschooten
 Al om den breeden raet,
 Om eenen raet te sluyten
 Tot dienst van 't Vaderlandt,
 Om maken goede buyten
 Al uyt des spanjaerts handt.

Daer na al sonder feylen

Zeylden wy metter spoet,
 Wy sagen weer ses zeylen,
 Men hadde goede moedt,
 Ons dacht hier sullense komen,
 Verblijden altemael,
 Maer het was sonder schroomen
 Onsen Vijs-Admirael.

Oock het schip van Enckhuysen,
 De Groeningers bekent
 Die quamen daer aen bruysen
 Wy hebben weer gewent
 Des nachts hoort mijn verklaren,
 Voor den morgen-stonde root,
 Doen quamen wy gevaren
 Recht in de Silvere Vloot.

Ian Cornelissen moedigh
 Ons vrome Kapiteyn,
 Sprack sijn matroosen goedigh
 Goe Moedt aen groot en kleyn,
 Hier mee, sprack hy gepresen,
 Zijn wy al t' samen rijck,
 Wy riepen sonder vreesen
 Couragie alle gelijk.

Rept handen ende voeten
 't Was over al te doen,
 Den buyt sal het versoeten,
 Elk als een Campioen,
 Eer de middagh was gekomen
 Lagen daer acht in 't sout,
 Wy trachten t' onser vroomen
 Na haer silver en gout.

Ses Gailjoens daer waren
 Te loever van ons plat,
 Wenden sonder beswaren
 Terstont al naer haer gat,
 Sy sijn voor heen gelooopen
 Al na de Bay montant,
 Meenden te sijn ontloopen
 Wy hebbent by haer geplant.

De Generael kloeck-moedigh
 Heeft haer terstont beknelt,
 Want sy vluchten spoedigh

En vreesden ons gewelt,
 Lieten de Buyt in handen
 Van den Ed'len Generael:
 Fy u wat groote schanden
 Ghy specken al te mael.

Wie heeft oyt sulcks bedreven
 Sirre van Haukes niet,
 Noch draeght ghy moet verheven
 Lord Commerland daer siet,
 Syn Vijs-Admirael aerdigh,
 Moest blijven metter daet,
 Lof onse Generael waerdigh
 Soo langh de werelt staet.

De Matroosen gemeene
 Op 't Enteren gestelt,
 De scheepen groot en kleene
 Quamen in ons gewelt,
 Den Generael verheven
 Die sagh den schoonen buyt,
 De scheepen daer beneven
 Haelden het goet daer uyt.

Gout, silver gingh men laden
 't Was een lust om te sien,
 Daer wy soo langh om baden
 Dat sagh men daer geschien,
 Concenillie seer schoone,
 En Indigo heel goet,
 Wy warent ongewoone,
 't Gaf de Matroosen moedt.
 Hoe sou men kunnen swijgen
 Die groote kostelijckheydt,
 Dat men daer uyt sagh krijgen
 Van 't silver daer geleydt,
 Seer groote sijde Balen,
 Seer groote sijde Rollen schoon,
 Ick moet het u verhalen,
 Met eenen Konincks Kroon.

De slechtste waer gepresen
 Dat was Campechy Hout,
 En huyden uytgeleesen,
 Soo gingen wy in 't wout,
 Orientaelsche steenen

Werden gevonde mee,
Den Koninck mag wel weenen
Syn herte doet hem wee.

Zoo langh des werelts gronden
De gulde son om-kruyt,
Soo is tot geenen stonden,
Gekregen sulcken buyt,
Als daer nu heeft gekregen
Den Generael Piet Heyn,
En niet daer voor geslegen,
Looft Godt vry algemeyn.

Ghy Neptuna seer vlugge
Verblydt u t' eenemael,
Ghy draegt op uwe Ruggen
Den Ed'len Generael,
Eenen Zee-Heldt verkoren,
Die geen gelyck en heeft
Van die oyt is geboren,
Of tegenwoordigh leeft,

Bidt nu doch allegader
Voor den Generael bemint,
Die ons als eenen Vader
Doet voor syn eygen kint:
Dat Godt hem langh wil sparen
Met gesontheyt heerlyck,
En hier na vergaren
Al in het eeuwigh Ryck.

Wy zyn na huys gevaren
September seventien,
Ick hoop Godt sal bewaren
Ons schepen algemeen,
Vyf Galjoens mee genomen,
Den Plat luys in den brant,
d' Ander zyn sonder schroomen,
Al in den gront geplant.
In Ianuary verheven
Den tiende dagh voorwaer,
Sagh men Piet Heyn gepresen
Tot Rotterdam seer klaer
Aen-komen met syn schepen
En den Admirael Loncq,
't Geschut wiert aengesteken,

Men gaf daer lustigh vonck.
 Soo haest in 's Graven-Hage
 De tijding was verstaen,
 Dat den Generael brave
 Daer was gekomen aen,
 Den Prins (wilt hier op letten)
 Heeft sijn Garde geree,
 Terstont met haer musquetten
 Daer salvo schieten dee.
 Prijst Godt den Heer gestadigh,
 Out, jonck, groot ende kleen,
 Die ons tot noch genadigh
 Bewaert heeft algemeen,
 Wilt hem Lof-sangen singen
 Uyt dieper herten grondt,
 Nu hy ons heeft gaen bringen
 In rust op deser stondt.

Een nieuw Liedeken.
Van het in-nemen van Fernambuco.

Stemme: *Te Mey als al de Vogelen singen.*

LOoft Godt den Heer die 't alle geeft,
 Waer voor Hemel en Aerde beeft,
 Ten spijt van ons vyanden,
 Die Triumphe gegeven heeft
 Dees trouw vereende Landen.
 O kloecke Batavieren klaer
 Die minder als in een lopent Iaer,
 Vernielt het Rijck van Spanjen,
 Dat wy nu singen openbaer
 Vive la Prins d'Orangien.
 De mogend' Staten Generael,
 Ia Steden, Leden principael,
 Door ons Velt-heer vol trouwen,
 Toe-rusten schepen altemael,
 Tot lof van 't Huys Nassouwen.
 Den E. Generael Hendrick Loncq

Uyt liefde dese reys aenvonck,
 Om sijn vyant te krencken,
 De Eer die hy hier in begonck
 Men lange sal gedencken.

Den Collonel van Waerdenburgh
 Heeft hem gequeten sonder surgh
 Als een Helt boven maten,
 Hy wan Victory daer deur
 Met alle sijn soldaten.

Lof sy d'Overste Luytenants,
 Eltsen Steyn calenfels vailjant,
 Met haer majoor in vreden,
 Die om dat lieve Vaderlant
 Manhaft hebben gestreeden.

Lof sy Krijghs-helden over al,
 En kloeck Matroosen in 't getal,
 Die op 't strandt moesten waecken,
 In 't natte, kout en ongeval,
 Eer men de Stadt kon naecken.

Door Rio dolce een Rivier,
 Passeerden sy met groot dangier,
 Tot haer middel by desen,
 Doen vonden sy aen elck quartier
 De stadt beset te wesen.
 Aen alle oorden van de stadt
 Speck-Jan hem wel betrencheet had,
 En versien met soldaten,
 Maer doen de Bataviers aen tradt
 Moesten sy 't haest verlaten.

Ons Helden vielen dapper aen
 Met schieten, houwen ende slaen,
 En oock Canons geruchten,
 Zoo dat sy moesten wijcken gaen
 By de Bosschagie vluchten.

Kasteel en Forten allegaer
 In min als veertien daegh daer naer
 Met accoort over gingen,
 Dus mach men wel in 't openbaer
 Een Victory Liedt singen.

Olinda maeckt ons herten vro,
 De Hoof-stadt van Fernambuco
 Veroveret met kleyn schaden,

De Batavieren vechten soo
Alleen door Godts genaden.

Dit al geschiet door Godes wil,
Dat wy het lichaem van Brazil
Vast soecken in te booren,
Daer Speck-Ian triumpheerde stil
Komen wy hem verstooren.

Soeckt nu Aflaet ghy spaens gekroont
Die noch in Havano woont,
Wilt u by tijds verneeren,
Wie komt te laet wort niet verschoont,
Pater sal 't absolveren.

Don Fredrick mocht wenschen maer
Dat hy gesont in Spanjen waer
Met met Galjoens en Gailjassen
Want onse Helden allegaer
Gestadigh daer op passen.

En kruyst men daer de ruyme zee,
Pater sal vinden een goe Ree,
In Fernambuco stercke,
Mijn Heer Loncq en Waerdenbug mee,
Die wercken 't welvaerts wercke.

Dees victory is meerder waert
Als veele schatten op der Aerdt,
Elck een kan 't niet bedencken,
De plunderingh gaet sijnder vaert,
Maer Spanjen sal 't meest krencken.

Soldaten houdtet goede moedt
Krijghs-Heldts te Paerde en te Voet,
U Veldt-Heer blijft getrouwe,
Vernietight het moreus gebroet,
Tot Lof van 't Huys Nassouwe.
d' Hoog-Mogende Heeren Staten wijs
Vive Oranje seer propijs,
Barons en Colonellen,
Leydtse, o Heer, door u Advijs,
Om 't Landt in rust te stellen.

Geoctroyeerde Heeren vry
Der West-Indische Compagny,
Geluck komt u toewenden,
U Helden maeckt nu herten bly,
Zecours wiltse haest senden.

Een nieuw Liedt,
Van 't beklagh der Matroosen over Piet Heyn.

HOort toe alle gemeyn
 Wat men u sal gewagen,
 Ons Admirael certeyn,
 Mogen wy wel beklagen,
 Dat hy in dese dagen
 Zoo syn leven liet:
 Niemandt hoeft te vragen
 Of 't ons niet is verdriet.

Wijsselijck met verstandt,
 Dit en dient niet vergeten,
 Tot dienst van 't Vaderlandt
 Heeft hy hem dickmaels gequeten;
 Niet trots noch hoogh vermeten
 Was desen vromen Helt
 Nu heeft hem de dootd verbeten,
 En ter neder gevelt.

Eer dat ons Admirael
 De dootd heeft wech genomen,
 Zagen wy sonder fael
 Drie schepen na ons komen,
 En hebben sonder schromen
 Haer lustigh na-gejaegt,
 Wy syn daer by gekomen
 Kloeckmoedigh onbeswaert.

Wy leyden haer aenboort
 Moedigh en kloeck verheven,
 Ons Admirael doen voort
 Sprak, wie met my syn leven
 Wil wagen sonder sneven,
 Maeck ick tot grooter staet,
 En wie my wil begeven
 Zal hangen sonder genaet.

Elck was wel gemoet,
 Niemandt sagh men schroomen,
 Maer eylacy, verwoet
 Is daer een Koegel gekomen,
 En heeft ons wegh genomen
 Ons Admirael certeen,

Ons schrijven als den vromen,
Trompetter in 't gemeen.

Ons Kapiteyn als dan
Hoorde men kloeckmoedigh spreken,
Elck weer hem als een man,
Om onse doot te wreken,
Kloekheit daer gebleken
By onsen Capiteyn,
De moet heeft hem niet besweken
Toont hem als een Romeyn.

Wy stelden ons te weer
Om ons vyandt te krencken,
De doot van onsen Heer
Dat sal haer wel gedencken:
Wy hebben haer gaen schenken
Van het Wy-water goet,
Daer sullen wy van moeten drincken
Om te wreken den doot.

Wy hebben met der spoet
Kloekmoedigh sonder falen,
Ons Admirael syn bloedt
Op haer weer gaen verhalen,
Dus moesten zy't weer betalen
Al te samen kleyn en groot,
't Schip van haer Admiralen
Sloegen wy meest al doot.

Den Vijs-Admirael versaeght,
Meenden het te ontkomen,
Maer hy worde nagejaecht
Kloekmoedigh sonder schromen,
Ons Capiteyn den vromen
Vinck, haestigh by haer quam
En gevangen genomen,
En hem gebraght tot Amsterdam.

De ander twee schepen mee,
Brocht hy sonder beswaren,
Tot Rotterdam in stee,
Denckt dat sy liever waren
t' Ostende allegaer,
Dan langer in Hollant,
Men salse leeren varen
ten haringh sonder want.

Dees Victory gemeen
 Heeft Godt ons noch gegeven,
 Ons Admirael Piet-Heyn
 Moest daer laten sijn leven,
 Nochtans moet sijn beschreven
 Sijn vrome daden groot,
 Die hy noch heeft bedreven
 In 't eynde van sijn doot.

Sijn Eer sal sijn vertelt
 Lange Iaren na desen,
 Wie sou om desen Helt
 Met recht niet droevigh wesen,
 Ons Prins hoogh gepresen
 Was sijn rouwe niet kleyn.
 Wanneer hy heeft gelesen
 't Verlies van Pieter Heyn.

Godt kan ons metter spoet
 Geven tot dese tijden
 Ende een kloeck gemoet
 Help om trouwelijck te strijden,
 Wilt hem aen alle zijden
 Bidden met goet verstant,
 Dat hy doch wil bevrijden
 Ons Vereenighde Lant.

Nederlandts treur-zangh.

Wegens den E. L. Admirael van Hollandt en West-Vrieslandt, Marten Harpertz Tromp.

Gesneuvelt voor 't Vaderlandt 't Jaer 1653.

Toon: O Kers-nacht.

HY, die de Turcksche halve-manen
 Gesloopt heeft, en de Castiljanen,
 En Arragon tot as gestampt,
 Die, door het braaken van sijn Trompen
 De zee met met koppen vulde, en rompen
 Met schelmen boord aen boord geklamt.
 Hy, die in 't schuym der Water-wielen

Het puyckste van de Britsche kielen
 Neerboorde, die stengh en galjoen,
 En mast, en boeg-spriet van den looper
 Af stuyven dee, door 't logge kooper,
 Mijn langh geterghde wraeck ten soen.

Dien groote Godt der dollen baren
 Is, door een loot, de droeve kruyn
 Vereende deekt droeve kruyn
 Met deerlijck treur gewaet, terwijl 'er
 Gelet wert op den tweede pijler,
 Die dus beschermt mijn trotse tuyn.

Wie sal de State sabel swayen,
 Wie sal de monster-robber payen
 Aen 't Zee-gediert, met honden bloed,
 Men soeckt om 't ende der vier winden,
 Men soeckt, men sal geen Harpers vinden
 Die soo beschermt mijn lans en hoed.

Wat Trom sal Tromp syn lof verbreyden?
 Wat zege-wagen sal hem leiden?
 Wie is hy die hem roemen sal?
 Dien Held, wiens lof sou een wel tarten
 Van 't Oost tot aen 't gewest der swarten
 Leydt neer gevelt, o pijn! o val!

O strickbandt van myn seven schichten,
 O Neerlants Hant, wiens kragt die swigten,
 Het Reden-loose Vyants rot!
 Ghy rust in d' aerde, die u baerde,
 Neem doch myn laetste gunst in waarde,
 Den nijd, en Engellant te spot.

Graf-Dicht.

*Hier rust heer Tromp, den held en Stuurman mijner kielen.
 Die Hemel, Zee en Hel met Lijken vulde, en Zielen;
 Dewijl mijn Admirael, 'tzwaerdt in sijn zegen handt,
 Voor 't Werelds vocht, won hy het Hemels Vaderlandt.*

Dus klaegde Nederlant wijl de tranen
 Haer gantsch in peeckel deden banen,

S' en wist niet of sy swymen sou,
 Ten laetsten, na geduur'ge suchten,
 Liet sy haer nakent hart ontvluchten,
 Dees snicken: wee! wee! o rou!

Ghy die de schragen van drie kroonen
 Hebt deerlijck met den byl sien hoonen,
 En knotten op een Schen-schavot,
 Wreek Stuaert en syn Na-saets wonden,
 Bescherm myn Leeu voor snode Honden,
 Bescherm, bescherm hem groote Godt.

De geest van Joan van Galen aen 't Vaderlant.

Stemme: O Flora ydel is u Roem!

Ick, die met Zee geweld myn luck
 Heb by Livorno konnen halen,
 Her-besoeck uw palen,
 Na dat Helden-stuck;
 Ontfang, o danckbaer Vaderland!
 Ten dank, myn een gebeende Rif te pand,
 Godt stuwde in 't graf het lijck,
 De ziel in 't Hemel-Rijck.

Ay! gruw niet voor een schorre stem,
 O voester-vrouw van myne vroomheyd,
 't Oorlog aen den toom leyd,
 d' Eer-basuyn heeft klem,
 Waer mee ghy uwer kind'ren lof
 Doet klaet'ren tot in in't hoogst van 't starren Hof,
 Nu geeft de Vree haer band,
 O roem van Nederland!

Sie hier mee leyd mijn geest te rust,
 En gunt u heyl, en gunst, en segen,
 Spaer mijn waerde degen,
 Mijn lichaem in uwe aerde rot,
 Nu men 't krijgs vuur blust,
 O Gijsbrechts Stadt! maer 't leven is by Godt,

En heb u danck geseyd
Voor rechte danckbaerheyd.

Sijn Graf-Schrift.

Den Engelder brak sijn boegen Op dees Rots,
Joan van Galen stiet in d'Afgrond sijnen trots,
En, danck getrouwigheydt, nooit Held en trof soo fix hem,
Als desen, op een been, die voor Livorno sturf,
En hier de wurmen aast, en vult des oorlogs lurf,
Dien hy wel eer verstrekte een donder-bus en blixem.

Zee-mans Reysertje.

Stemme: Silvestertje en Coridon.

Wanneer den grijsen winter-godt
Sijn dving-landy ten ende
Was, scheen mijn dart'le lust versot
Om zeewaert in te wenden, hoo soo,
Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo.
Van 't volkrijck Amsterdam,
Door-kliefde wy de Baren
Tot dat ons Scheepje quam
In 't Vlie, daer 't uyt sou varen, hoo soo,
Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo.
Een swoele weste-wint,
die deed ons ancker winden
En 't Seyl gaen, matroosje ontbint
Het marsse, en groot zeyl, en blinde, ho soo,
Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo.
Naeuw kregen wy diepte van zee,
En ruymte van peeckel plassen,
Of 't wintje schoot om, Ree, Ree,

Hael voor u Boelijns en Brassen, hoo soo,
 Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo.

Neptunes gunst en stroom,
 Die deed ons Vaertuyg landen
 Behouwen reys, men koom
 Tot voor de deensche stranden, hoo soo,
 Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo.

Seyl in, 't za opwaers uyt,
 En laet u Anckers vallen,
 Wy hebben terstont verduyt
 Dicht onder de deensche wallen, hoo soo,
 Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo.

De Boots-luy maeckten goet cier,
 Den Kapiteyn wy kenden,
 En vraeghden om vry quartier,
 Soo liep dat reysjen ten enden, hoo soo,
 Hoo, soo, soo, soo, soo, soo, soo,

Van Galens Laeuwre-krans der Britten Doorn.

Stemme: O Kers-nacht,

GEzegend mijn zege-zangen
 Die hebben hartelijck verlangen
 Om u doorluchtigh Helden-stuck
 Met mijn veder af te malen,
 Gemoedighde Soldaet van Galen,
 Heel Neerlant vist in u geluck.

De Faem sal op haer snelle wagen
 Uw roem de werelt om doen dragen,
 By Ros, en Poolipheem, en moor,
 Daer sal men met verwonderingen,
 Uw lof met gouden vaersen singen,
 Hoe schatert dit Europa door.

Soo heeft de tijdt, de tijdt verandert,
 Nu onsen Leeuw der Britten standert,
 In sijn gevreesde klauwen voer,
 Tot op den zege-trap van Romen
 Is uw, en ons geluck gekomen,

Zoo stierd' uw vuyst het oorloghs roer.

Livornoos vest en steyle daken,
 En Slot, en Borgh en Toorens kraken,
 Daer 't over hoogh geberghte kriel,
 Van opgeklimmen burger scharen,
 Noyt in een eeuw van hondert jaren
 Haer oogh op sulck een zee-slagh viel.

De water-kandt, en pek-el-stroomen
 Vertoont de Tyber van oud Roomen,
 Wel eer met vaertuyg overvloert:
 Doe Mars sijne schensiecke handen
 De Stadt tot asch en puyn deed branden,
 Zoo had de lust het volck vervoert.

Men sagh de slappe zeylen swellen,
 De Kielen tot elkander hellen.
 Zoo raeckt men schut en handt gemeen,
 Den afgront schrickt van 'tsolfer-braken,
 En mast, en stengh en spiegels kraken,
 Al eer men 't waent, soo springter een
 Van Britlants uyt-gelesen kielen
 De vlam vermenght de lucht met zielen,
 En al de stroom met Lijcken dect,
 Het vinnigh scherp doorboort de boorden,
 En dat de Leeuwe-klauw niet moorden
 Is dat zee-vluchtigh t'zee vertreckt.

Zoo quam de Batavier aen-slepen
 Met overwinningh van drie schepen,
 Noch drie in d'andre eeuw gestiert,
 Dat soo uw lof, u roem, uw zegen,
 Daer Britter eer steeds overwegen,
 Dat gun u die den Krijghs-toom stiert.

Dat soo uw Godt u bracht bekrachtigh
 En maeck uw hier een gaef deelachtigh,
 Dat soo een krans van groen lauwrier
 Tot sege-pronck der Vaderlanden,
 U haren heul, den Brit tot schanden,
 Dat wenscht u dese Batavier.

**Ronde dans,
*Van de Brabandsche Boeren, om de gevangenis van Hertog Karel van
 Lotteringen.***

Stemme: *Wanneer het pluim-gevogelt, &c.*

FRis op bedroefde harten,
 Begeeft u in het veld,
 Vergeet u druck en smarten,
 Kom spoeyt u aan de Scheld'
 t' Antwerpen op de straten
 Op het Kastele pleyn,
 Daer Hertogh Karels praten,
 Tot troost van groot en kleyn.
 Geen klem heeft ons te dwingen,
 Waer wy vrolijck singen
 En springen hier in 't ronde
 Om sijn gevangenis.
 De wollef leydt gebonden
 Nu 't Schaep-hock open is.

Men hoeft sijn Neroos wesen
 Noch dwangh, noch tieranny,
 Noch schennis niet te vreesen,
 Wy sijn nu veyl en vry.
 Sijn hongerige Troepen
 En komen nu niet weer
 Ons vee en kooren snoepen,
 En werpen 't al ter neer:
 Ons Wijven en dochters benden
 Behoeven voor het schenden
 Der Lotteringsche jagers
 In bos of hol te vlien,
 Het hooft der Boere-plagers
 Wort hier niet meer gesien.

Kom wilt nu hand aenhouwen
 En danssen vlugh te been,
 In dese groen' Lands-douwen
 Om 't Marrick-graefschap heen,

Deur Burgerhout en Deuren
 Of langhs de Vlaemsche dijck,
 En zingen zonder treuren
 In des beroemde wijck:
 Leydt Karel nu gevangen
 Die ons soo plagh te prangen,
 Lof sy de groote Koningh
 Van Spanjen, door wiens deugd
 Onz' Landen, Hof en wooningh,
 Weer groeyt en bloeyt in vreugd.

Laet alle de Brabanders,
 En't gantsch Land van Waes,
 Met Luycks, en Gulkerlanders
 Tot aen den Rijn en Maes
 Voort by malkander komen
 Hier aen de schelde stroom,
 En roepen sonder schromen
 Vry met een losse toom:
 Hier zit de Lotteringer,
 De straffe Landt bespringer,
 Geslote inder muyten,
 En smoort in sijn fenijn.
 Wy juygen hier na buyten,
 Soo krijght yder 't zijn.

Wel-wetende Waersegger,

Stemme: *Prins Robberts Mars, &c.*

HEy dat ick nu een Heyden was,
 Ick seyde u veel geluck,
 Doch best dat ick het beter pas,
 Kom let eens op het stuck,
 Terwijl dat ick geen schilder ben
 Sal ick voor een Penceel
 Gebruycken mijn gesplitte pen,
 Hoor, luyster na de Veel.

Singjaar Laetduncken quam lest eens
 Los-hoofdigh uyt de Kroegh,
 Doen Cupido wat ongemeens
 De min om't harte sloegh,
 Sy streeden hare tijdt-verdrijf,
 Doch hy lagh als een steen,

Of sy hem rolden over 't lijf:
En greep na 't derde been.

Doe trock sy haer op 'r hemt toe uyt,
En danste voor het bedt,
Als speelde sy de vuyle Bruyt;
O sey'hy vuyle slet,
Kom slaep, treck weer aen u rock,
Ick ken u oudt gebruy,
Zoo sprack de klepel tot de klock,
Want ick te nacht niet luy.

Ach! seyde sy alderliefste man,
En scheurden 't hemt voor op,
Zy maeckte daer een vlieger van,
Daer sagh de dief sijn strop:
Maer hy die niet belust en was,
Soogh liefst een pijp Toeback,
Terwijl die winckel, vuyl van vlas,
De Heeckel-pen ontbrack.

Drie Boots-luy van verteerde kost,
Die klopten aen de deur,
Zy sloegh de deecken om te post,
Quam sy als Heydin veur,
En met dat sy de deur ontsloot,
Ontshoot haer d'eene slip,
Daer stontse met haer billen bloot
In sulck een vogel-knip.

Dacht elck die nu een vinckje waer,
Ick vloogh doch half bevreest,
Voor 't komen van de Vogelaer,
Dat dicke hooren-beest,
Vertrocken sy met nat in 't glas,
He he, quam dat niet fijn?
Nu hoorje wel, dat vuylste Vlas
Wil meest geheckelt zijn.

Wat dunckt u van soo vreemden klucht
En vlieger mode, he?
Ey segh eens kryght ghy niet wat lucht,
Ick selver seeker mee,
Wel aen die dan wat leeren kan,
Maeckt dese klucht gemeen,
Of dichter noch een deuntje van,
Zoo hebjer twee voor een.

Jan Ooms
Eerste Uytlandige Voyagie, na Oosten.

Stemme: *Als 't begint.*

't JArent als de zon vertrock
 Uyt het twelingh kinder hock,
 (Om na de oude wijsen sangh
 Weer te gaen de kreefte gangh)
 Heeftse my na de oud' gewoont,
 Met haer na de strant getroont,
 Na de strant die Hollant scheid,
 Daer tegen over Texel leyd.
 Na 't zant-duynigh helder strand,
 Daer soo menigh zee-man land,
 Daer soo menigh vreemdelingh
 Met soo veel verwonderingh
 Dagelijcks in Hollant treed,
 Daer men soo veel well'komst heet,
 Daer men van de kielen voort,
 Soo veel vreemde tijding hoort.
 Daer soo menig moeder, kind
 Wacht op dienstigh weer en wind,
 Daer soo menigh dapper quant
 Raeckt met voeten 't leste land.
 Daer men soo veel droefheyts teelt
 Als m' elck-ander Godt beveelt,
 Daer 't soo vaeck aen 't schreyen gaet,
 Wen'ter op een scheyen gaet.
 Daer men soo veel kussen siet,
 Als men reysers lucken bied,
 Daer me elk ander bedroeft te moe
 Seyde adieu tot weersins toe.
 Daer soo hebb' ick mee verbeyd
 Na des windts gediensigheyd,
 Die ter voorgekomen reys
 Endelijck voldeed' mijn eysch.
 Soo ick 's ochtends lach en sliep
 Komt de Loots van 't nieuwe diep,

Mannen (roept hy) op na zee,
 'k Sie de schepen op de Ree,
 De Anckers winden, 't is noch vloed,
 Mannen op de wind is goet,
 Yeder wert terstont geweckt,
 De eene geeuwt en d'ander reekt.

De eene rust sich om te kleen,
 De ander haest sich na beneen,
 Dese voort na strand toe vliet,
 Na de komst ter Schepen siet.
 Loots die moet hem op den draf,
 Die seyde, kijnt se keumen af,
 Maeckje ree en haestje voort;
 Goe wint, goe tye, je selt na boort.

Men doet een schey-dronck en men telt,
 Voor kost en drank de waert sen gelt,
 Van daer mee daet'lijck na de strant
 De Pincken en de Galiotten mant.

Wie dan sen lief re selschap heeft,
 Die troostse voor het laest beleeft,
 Het krijten gater wel in zwangh,
 Me kuster vaek een bracke wangh

Van tranen met een droeve lip,
 Het scheyden is een harde klip.
 Dan maeckt den Loots-man vaek getier
 Wegh met die liffe laffen hier,

't Is tijdt, het Ty vergaet te loor,
 En set met een sen rugh te schoor
 Hangh op, en torst jou in de boot,
 Daer mee soo haelt me aen de schoot,

En af-steekt van de schreyer hoek,
 Men siet somwijl een witte doeck
 Staen weyflen op een duyntje, och!
 (Soo veel geseydt) ick sieje noch.

Aen boort geraeckt, men onder dies
 Daer ruyckt het in het eerst wat vies
 Voor die de Zee onlijdigh haet,
 Om datse tegen 't schip aenslaet.

Die werd daer van swaerhoofdigh mee,
 Of spuwt van quaetheyt in de zee.
 De loots terwijl sen merken set,
 En nadert onder des te met

De eerst' de tweed' en derde ton.
 En 't Schip soo buyten gaets begon,
 Des neemt de Loots syn afscheydt dan,
 Daer op matroos met alle man
 Goe reys roept, nu zijn we al gelijk
 Hier binnen scheeps boort even rijk.
 De Schipper roept met heerschappy,
 Dray, man te Roer, 't schip op de ly,
 Hoog bootsman maeckt de takels klaer
 En roept het scheeps-volck allegaer;
 Hael op de Boot, sa repje voort.
 Een wind-boom twee drie buyten boort,
 Maeckt vast, en hijs nu voor wat bet,
 Dus wert de Boot in 'd schip geset.
 Hael nu de zeylen van de mast,
 De Stuerman set de koersse vast,
 Terwijl hoog bootsman met syn maet
 't Volck dat te Roer en wake gaet
 Ordentelijk in quartieren deelt,
 De Schipper elck syn ampt beveelt,
 Op dat sich nae de waerde quyt,
 Daer mee soo wort het schaffens tijdt.
 Dan treckt de Iongen aen de Bel,
 Gelijk als of meer preken sel
 Hier elck in syn gewoone hoeck
 Sich set met syn devoti-boeck,
 Men singht een Lof-zang tot Gods eer,
 Den leser statigh voor hem neer
 Syn oogen slaet, en overluyt
 Het algemeen gebedt spreeckt uyt.
 Terstont Kocks jongen of syn maet
 Gaet eten (roept) ghy Heeren gaet,
 Elck voeght sich na beneden strack,
 Men brenght de grut of erret-back,
 Een hachjen met soo't vlees-dagh is,
 Of anders stock of soete vis,
 Een boots-mans praetjen dan daer by,
 Van ouwe kousjen Iaer gety,
 Dat gaeter om, men drinkt eens toe,
 En daer mee weer na boven toe,
 De man te roere werdt verlost,
 Die vindt dan by de Kock sen kost.

Terwijl me elkaer een quack
En suygh met een pijp Toeback.

De jongen haelt de swabbert t'wijl,
En dwaylt het speecksel op en quyl,
Quartieren pompers werdtder dan
Geroepen van den Stuyre man.

Eerst pompen, dat is de oude toy,
En dan voort slapers na de koy:
't Quartier-volck past dan op de wacht
En slaen op wind en zeylen acht.

Daer vaeck een waterlantsche Boer
Die roept, niet hooger man te Roer
Of oock niet lager, soo 't dat raect,
Na dat den Roer-man gieren maeckt.

Gebeurtet dat men dan gevoelt
't Schip hellen, of wat meerder koelt,
Zet mars-zeyl, roept de Schipper snel,
't En sy saeck dattet hart en fel

Begint te waeyen, dat me op 't lest
Roept, mars-zeyl, mars-zeyl in, is best,
Hael neer, maeckt los de toppen ras,
Los boelijn schooten en Lybras.

Gie voor de schooten, Kees en Fop
Zijn in de mars die pudsend' op:
Met dies de man te Roere klopt,
Hou pompers! 't leste glas glas dat lopt.

Het pompen gaet voor 't slapen wis,
Daer mee 't quartier verstreucken is,
En voort so roept men dan, quaert, quaert
Godt geef ons al behouwen vaert.

Op dese vaert, en alle vaert,
Het jongste varen Godt bewaert:
Het liedt dat endight niet soo dra,
Of de ander komen voor en na.

In py en bollick vangers dost,
Met werd de man te Roer verlost:
't Quartier dat werd van Wagt verruylt
De slaep in andere koyen schuylt.

En ondertusschen scherpt de wint,
Die langhs hoe heftiger begint:
't Voor mars-zeyl dat leyd op de rand,
Maer 't werd nu in de mars gemant:

Daer na komt vaeck een regen-vlaegh
 Dan komt de Zee-kap wel te staegh:
 Wie met sijn voeten droogh wil gaen
 Die treckt dan vry sijn Leersen aen.

Dan roepter een beneen 't verdeck,
 Iong' o brengh een keers, hier isset leck,
 En seght het aen den Timmerman,
 Die tekent dan met krijt daer an.

En met het eerste moye weer
 Hy 't drijft en wrijft met pick en teer:
 De Stuurman wert terwijl onwaer
 't Paerdt Pegasus of Adelaer.

Of kooren-aer, of Leeuwen hart,
 Oft eenigh ander luyd gestart,
 Daer sit hy dan in rust of 't want
 En spriet-oogh na den Fomohant.

Of na een Starre, daer hy dan
 In 't boeck heeft declinate van,
 Op dat hy 't dan te beter vat,
 Zoo roept hy vaeck, hou dragen wat.
 Of is 't in ly, haeck aen de wind,
 Op dat de Stuurman hoogte vind:
 Terstont soo singh men weerom quaert,
 t' Wijl past de Stuurman in syn Kaert,

Waer heen 't met dese gangh belend,
 En oft niet beter dient gewend:
 Met komt den Schipper voor den dagh,
 En vraeght de stuurman, die gewaegh

Maeckt van de treking van 't Compas
 Hoe veel die Oost of Westlijck was:
 Die 't in den opgank heeft gepast,
 En maecket door bewys-reen vast.

Dat hier schaers ander halven streeck
 De Lely na 't Noord oosten weeck,
 Daer toe soo wraeckt het ruym soo veel
 Dat maeckt drie streecken in 't verscheel.

Bereekent, daer uyt blijkt gewis
 Dat de ander boegh de beste is:
 Tot wenden stemt men voort besluyt,
 Dan roept men Ree, Ree, overluyt.

Goeree antwoorden de ander bly:
 Legh man te Roer dan 't Roer in ly.

De Fock wert aen de wind gebrast:
 Maer 't wil niet wenden, dies belast
 Men 't voor de windt te wenden om,
 Beyd' dat waer seker al te dom,

Antwoord de stuerman, want de koelt
 Men langer naeck en langhsaem voelt.
 't Is best groot mars-zeyl by gemaect;
 Met dies een man na boven raeckt,

Die 't los maeckt, en te mars uyt stoot
 Hael aen dan loef en ly mars schoot,
 Ga by, hijs mars-zeyls allegaer,
 En maeckt de smijten schooten klaer.

Het schiet nu vry wat beter voort,
 Dies duwt het Roer in ly aenboort;
 Daer na soo raeckt dat over staeg,
 Laet leggen Fock, hal offer slaegh.

Los bras, hael groote schoot eerst aen,
 Geef op groot haels, laet boelijn gaen,
 Moet wat, hals toe met alle man,
 Stouw deur bazaen, hael brassen an,

Hael of de fock, en setse kant,
 Vest boelijns, en schiet op het wand.
 Met gaet de Man te Roer sen gang,
 De slapers gaen te koy, soo langh

Tot de jongen vroe kost kraeyt;
 De windt hoe langhs hoe sachter wayt,
 De schipper op de vleugels let,
 't Voor mars-zeyl werdt'er by geset,

Met ruynt de windt, de schooten viert,
 Klaes het de goede wind gestiert,
 Los boelijns boven en beneen,
 De wind is backstaegh soo ick meen,

Hael op fockhals, maeck los de blind',
 De koopman op de goede wint
 Verteert matroos, of met Arack,
 Of Brandewijn, of goed Toeback,

Voor dat hy dese tijding kreegh.
 Met roept de Schipper houw om leegh,
 Hals op quartiers volck in bazaen,
 En rijght het groot bonet dan aen.

Terwijlzen zijn de grutten gaer,
 De Kock die maeckt de vroe-kost klaer

Sen jongen voor een Koster streckt,
Die onder dies de belle treckt.

Elck een sich by de wercken set,
Men singht, en doet het vroeg gebedt,
En daer mee aen het schransen weer,
Elck Boots-man dan verstreckt een Heer.

En na de vroe-kost yder gaet,
Den slaper daer sen koye staet,
De waeckers, de eene marlingh windt,
En d' ander schiemans garen spint;

Hier eener staet en stervingh vlecht,
Den Timmerman die klutst en sleecht.
Een ander 't staende wand bekleet,
Aldus werd scheep den tijdt besteet:

Nu man te Roer op't stueren siet,
En maeckt so gros te gieren niet;
De Sonne, na ons koers, ick gis
Dat over 't Zuyd zuyd oosten is.
De stuer-man op sen saken past,
Die krijght quadrant en Graedboog vast
Of Astrolabo, soo't vereyscht,
Na dat men ver' om 't Zuyden reyst.

Daer sit hy op't luyck en wickt,
Of achter by de hut en mickt;
Kocks jongen komt aenloopen snel,
Vraeght schipper of noom schaffen sel,
Wegh bengel (seght hy) segh jou maet
Het schieten voor het schaffen gaet.
Dat oock soo haest niet is gedaen,
Of daed'lijck kraeyd de middaghs haen.

Ian hagel gaet aen 't eten, maer
De Stuerman (na den tijdt van 't Iaer
't Verschil des Sonnen evenaers
Hy tot sijn hooght (al isse schaers)

Of af, of toe doet, daer mee vaert
Hy voort, te stellen in de kaert
Men Passers punt en stuckje krijt,
Besteck op sijn gegijste wijt.

En schrijft de hoogh van yder dagh
Dan achter in den Almnach,
Kajuyts-gast setje, roeptme dan,
De jongen draeght het eten an,

Die gasten hebben 't mael te lijf,
 Die soecken boven tijdt verdrijf;
 Den een klimt op den ander neer,
 Dan sieter een daer ginder veer

Wat wits, die roept een zeyl een zeyl,
 Een ander weer geluck en heyl,
 Waer ist? voor uyt, of van ter zy?
 In ly voor uyt, hy nadert vry.

Indien het dan de schipper hoort,
 Die komt dan met sijn kijcker voort,
 En spriet-oogt dat hem d'ooge traent,
 De lucht is dan te bruyn getaent.

Of 't schip dat hobbelt al te veel,
 Dan komt de Kock en kijckt wat scheel,
 Seyd dat hy voor ons wil,
 Dat sie 'k (seyd hy) wel sonder bril:

Het is een Kruysser of een aer,
 Die graegh in 't Vlie of Tessel waer:
 Constabel seyt den Schipper, gaet
 Ontsteeck de Lontstock, roep jou maet,

En haelt wind-veerdig stucken uyt,
 Wat weet men offet waer een guyt;
 Voorsichtigheydt die kan niet schaen
 't Is haest weer uyt de weegh gedaen.

Een ander van dien selven slagh
 Roept mannen, 'k sie een Prinse Vlagh
 Terstont ist jonge repje vry,
 Ga set ons Prince Vlagh daer by.

Hy nadert t' wijl men maectt gewagh
 Oft ook van kennis wesen magh:
 't Woort holla staet elck op de lip
 En dadelijck, van waer het Schip?

Van Amsterdam daer hoortet t' huys,
 Van waer het jou? Van Maeslantsluys:
 Soo, dat vaer wel, van waer de reys?
 Van Danzick, waer hebb' jy jou eysch?

Heen na Moscovien dat is goet,
 Ian Hagel weyffelt met den hoet
 t'Wijl komt de jongen met de kroes,
 Die toont me elckaer, en roept avoes.

Avoes behouwe reys daer mee,
 Met gaet elck weer syns weegs door zee:

Dus volgt me 't ongebaende spoor,
Dan schiet de dyningh hart van voor.

Dat is quaet teeken, onder dies,
Zoo bied de goede wind verlies:
Dan roeptme met een luy de klock,
Set toe groot hals, schevijl jou fock.

Met wortet stil, de wint loopt schuyt,
Daer mee soo vanght den uyl een uyl:
Daer na soo komter bruynte, kaap
Set toe, fock hals, hael zeylen schrap.
Blind in, blind in, basaen weer by,
Hael boelijns uyt, bras aen in ly:
Daer komt een kaeck met mottig weer,
Laet loopen beyd de mars-zeyls neer.

Gy op, met eenen in de mars,
Hael in het sietter uyt soo bars,
Als of het katten spouwen wou,
Zoo dat mer schier af grouwen sou.

Wijl deel-dagh schaft de bottelier,
Daer na soo gaet de kock te vyer:
Quartiers volck, roept de schipper straf
Kom bomen, haelt bonnetten af.

Met dies de zee voor over spat,
Matroos die wort sijn rockjen nat:
Duw op je Roer wat lichter ga,
Set beyde groot en fock-ra.

Wat leger nu mars schooten los,
Belegh dat soo, set aen je tros:
De wint die maeckt verbolgen ty,
't Schip leyt gelijk een Krap op zy.

Het volck wert uyt de koy geport,
't Gebedt terstont gesproocken wort:
Daer mee soo set hem yder schrap,
Hou vast de back en botter-nap.

Int zout-lock, set jou voeten pal,
Wel Kees waer henen, wordje mal?
Hy rolt na ly gelijk een klood,
Klaes krijght de grutten in de schoot.

't Waeyt hart goe mannen, 'k weet het maekt
Dat haest de fok op steven raekt:
Terstont men boven overluyt
Roept, mannen over al her uyt.

Fock in, duw 't Roer te loefwaert aen
 Basaen eerst in 't sal beter gaen,
 Voor Wind, op dat men mackelijck
 De fock met draghten neder strijck.

Hael in soo lustigh, licht jou Roer,
 Een Ra band jongen, voort jou loer.
 Loef man te Roer jou gangh weer gae,
 Laet drijven nu op Gods gena.

Met komter een vervlogen Zee,
 En smackt het Galjoen ontwee'
 Dan is't ga by, houw en beleggh,
 Maer al vergeefs, 't Galioen is weg.

Een ander die wat verder gaet,
 Geheelijck over 't Schip heen slaet,
 Wie die niet kan ontloopen rat,
 Die siet als een versooopen kat.

Quartieren, repje, droogh jou dost,
 De plat voet werd van't Roer verlost,
 En daer mee dan den nacht begint,
 Men uyt de ly een ruymmer wint

Komt barsten, lijck een donder vlaegh
 En smackt het Schip heel over staegh.
 Her uyt terstond, dan isset drock,
 Hael om groot Zyl, maek by je Fock,

't Stampt dan voor eerst te hart in Zee,
 Was dat gedaen, 't groot mars-zyl mee,
 Dus hijst men op, dus haelt men neer,
 Dit is schier alle dagen weer.

Hier werd den zee-man toe gewent
 Die meest sen tijd op't water endt.
 't Schip over steven dapper in,
 Ter Noort-kap, 't Koll, of Keyserin.

Wie 't hensen dan niet of en koopt,
 Wert van de Ra in zee gedoopt,
 Dit gaeter om, en meerder dan
 Ick t' seffens wel bedencken kan.

Tot dat men komt ter plaetsen daer
 Men eerst werdt van de stengh ontwaer
 Een Toren, warder duyn of Kerck,
 Een Lootsmans schuyt of baek of merck

Van de inkomst ofte havens kust.
 Van daer men op was uyt gerust.

Dan set men 't Ancker van de pleght,
 De Boey-reep by der handt geleght,
 Het touw domt voor de kluysen uyt,
 Terwijl soo naeck de Lootsmans schuyt:
 Soo niet, neemt de mercken net,
 De boot wert over 't boort geset.

Men roept voor uit en peylt de grond.
 Dus komt me door der have mond,
 En anckert ter gewenschter Ree.
 Daer ist dan well'kom uytter Zee.

Dan lostme rondom 't grof geschut.
 De Vlagh brom achter op de hut,
 Den Schipper, Koopman of Comijs,
 Na landt vaert volgens de oude wijs:

Soo oock matroos eens beuren magh,
 Kom dan land-ganger voor den dagh,
 Hey Kees die toond hem op soo knap,
 En Kees dat is sijn koopmanschap.

Dit draeght hy mee na landt te koop,
 En Klaes met Kaes vermeert de hoop.
 Ist datter dan wat overschiet,
 Soo siet men op een kleyntjen niet,

Matroos die soeckt een moye Trijn
 En dese Bier, Taback en Wijn:
 Dus werdt aen lant het gelt verspilt:
 De winbaer handt is rijck en milt.

Matroos gelijk een Keuning streeft
 Tot men weer sen ladingh heeft.
 Terwijlen doet me elckaer de weet,
 Het Oorlogs-schip dat leydt gereet,

En toeft de gantsche Vloot voor Zee,
 Daer maeckt men Admirael'schap mee.
 Den Admirael voor een oppermacht
 Vice-Admirael en Schout by nacht:

Met de ander Schippers allegaer
 Beschrijven dan den Zeyn-brief daer,
 En ander de windt werdt goedt,
 Men kabelt ty en mette vloet.

Maeck los Basaen, het touw om spil,
 Met dies Ian hagel op den dril,
 Het ancker voor de kluysen wint;
 Stoot uyt dan Mars zeyls, men ontbint

de Fock, en hael de schooten aen
 Dus plagh men zee-waer t' zeyl te gaen.
 Men wacht door gaets de leste man,
 Wie aen de grondt zeylt helptmer van.

In't eerste vuyrt den Admirael,
 En de ander volgen allemael,
 Verachttert yemand al te seer!
 Men smijt op ly en wacht hem weer.

En's avonds loopt de vuyrman by
 Den alderlaeghsten man in ly.
 Wie niet en volligh, heeft verbeurt
 De boete, die de schout bekeurt.

Dan beurtet veeltijts onverwacht,
 In mist of harde stroom by nacht,
 Dat dese yets aen stucken zeylt;
 t' Wijl gene 't ander over peylt;
 Schoon dat men al int wenden schiet,
 De een wenden d'ander hoortet niet.
 Dus dwaelt de Vloot, dees Oost, die west
 Die dan alleen is, doet zyn best.

Dit gebeurt ook dat men veeltijds wel
 Vind d' een of de ander mee-gesel,
 't Sy vrind of Vloot, somwijl
 Is 't ook eens schelm of rover kiel:

Een sneege wel bezeylde Fluyt
 Stoot bram-zyl, staegh en ly zeyl uyt,
 De voorloop vry den looper maect
 Die anders wel in klem geraeckt.

Maer wie wat mee voor't vragen heeft
 En 't hart, die liever slagen geeft
 Dan buyt, die sen swanger schut,
 De bloedvlagh achter op de hut.

Dan seydt indienje niet te laf
 Wat van men eyscht, soo hael 't hier af.
 En voort soo rust men om te slaen,
 De ketens vanght men om de raen.

Mars schooten vast, en water by
 De stucken, 't zeyl dan in de gy,
 Maeck vast dan boven 't boevenet,
 Steen stucken voort langs sloop geset.

Is't tijds genoeg, schans kleeden aen,
 Soo niet, het moeder soo op staen,

Dan springht mer lustigh in de bocht
 Het Buskruyt geeft de Koegels locht.

Geef vuyr Constapel, neemt hem wis
 En raeckt wat, siet toe, schiet niet mis.
 Los Tali, set 't raem baert wat om,
 Dray in de wisscher, buygt wat krom.

Man aen Lantarens, Koegels hier,
 Geef aen Kardoesen number vier.
 Met reft beneen 't verdeck een schoot,
 De splinters treffen meer dan't loot.

Voor tusschen wind en water komt
 Een ander, daet'lijck eens gepomt,
 Terstont heeft Bijl een prop gevat,
 Vlieght na beneen en stopt het gat.

Daer na den roover klampt aen boort,
 Waeg-halsen over, repje voort,
 Daer staense, 't Schip is boven dicht
 En worden voor en na gelicht:

Steen stucken, schroot en steenen brack
 Dat boven op haest ruimte maeckt.
 Vyer kisten (voor en achter op)
 Die barsten uyt haer swanger rop.

Oud yser, steenen, spijkers roest,
 Dat alles daer omtrent verwoest.
 Den rover des ontsiet de buyt
 En rept sich voor de weder-stuyt.

Wie mee aenvaelt, dat's even veel:
 Want flauwen hart heeft groot verscheel,
 Soo dit Sinjoor van daegh behaeght
 Dat hy 't sen donna morgen klaeght.

Daer mee soo heeft de storm een end,
 Des yder na sijn koerse wend,
 Schevijl matroos je zeylen dra:
 De man te Roer, jou gangh weer ga.

Daer na passeert me 't doggers zand,
 Daer schiet een dogger uyt sen wand,
 Die geeft dan voor een haghjen vleysch,
 De varsche Zoo op schippers eysch.

En daer mee Zuydwaerts aen gezeylt,
 De windt die werd Noord west gepeylt,
 Het vlieght door 't water als een pijl
 Veel harder dan men gist, terwijl

Men 'snagts een lant-vyer siet voor uyt
 Maer weten niet wat dat beduyt,
 Dies werp men 't loot dat stom is, seydt
 De gront op twalef vadem leyt.

Dan ist, Ree, Ree, je Roer in ly
 Her uit met alleman, ga by,
 Pael om de Zeylen setje pal,
 Op dat men 't wenden van de Wal.

Met des de toemeloose wind
 Sen krachten t'eenemael ontbind,
 En dondert tegen 't vlacke strand,
 En roert het onder grondigh zand,

En buldert, blixemt, woed en raest,
 Dat al de Seylen metter haest
 Door dwangh (geraken in de bandt
 En 't Schip drijft voor de wind na land.)

Helpt tuy (help dagelijcx) anker, houw
 't Een sleept, en 't ander breeckt het touw,
 Help Godt, hier is men t' ende raet,
 De dood elck een voor oogen staet.

't Plecht-anker dan (naest God) gewis
 De laetste hoop des levens is,
 Dat moet dan end'lijck buyten boort,
 En mids het krachtigh sling'ren, voort

Met Axen en met Bijlen vast
 Gekorven groot' en focke mast;
 Daer leyt men masteloos en laf,
 En rijdt het op sen Ancker af.

Daer na des winds verbolgen kracht
 Allenskens meer en meer versacht,
 Het ancker werd gewonden op:
 Met recht de groote Ra in 't top,

Op de afgehouden mast en stomp
 Getakelt toe, al statet plomp,
 Het streckt maer voor den nood-behulp
 Om uyt dees woeste barnigh gulp

Te soecken beter haven aen,
 Daer op dan weerom t' zeyl gegaen.
 't Groot mars-zeyl dat behouwen was
 Komt hier voor 't Schover-zeyl te pas,

Voorts Fok, veur mars zeyl en Basaen
 Voor wind in 't dry en vierkant staen.

Het land genaecht, me keert en wend,
Men werd by kijkers duyn verkend.

Den Loots (terwijl) komt der rat,
Men siet de eerste ton in 't gat,
En soo me by de derde komt,
De vlagge van 't Compangie bromt.

De Koopluy en Comysen strack,
Landgangers aen met brief en sack
Na Land toe varen, daer men weer
Voor 't laetst adieu seyt, welkom Heer.

Daer eet me drinkt en maekt wat moets
De paerden spant men voor de koets,
Kom voerman eens gedroncken, dan
Zit op, sla voort nu als een man,

't En wraecht niet in de wagen-streep,
De wind die heeft men in de sweep,
De voerman Paerd' en Wagen ment
Tot Beverwijck of Purmerent,

Van daer te schuyt te water bly
Tot over 't Scheeprijk swalpend Y,
Beland men aen het Veen-moeras,
Dat over al om 's Werelts as

Met soo veel macht van kielen sweeft,
Daer in de kracht van Holland leeft,
Dat niet alleen by d' Africaen
Geroemt werdt, maer by de Indiaen

In de Oost en Wester Indiën beyd',
Daer soo veel Zee-vaert tusschen leyd:
Daer laest mijn Zeevaert landen quam,
Ick meen ten Amstel aen den dam.

Die wereld, die by sonder heeft,
Dat aller wereld wonder geeft,
Doet dav'ren in haer Burgers throon.
Die geener wereld Konings Kroon.
En seght ghy, dat ick 't maeck te grof,
'k Seg, 't dient tot slot mijns zeevaerts lof.

Zee-gevecht van Heemskerck, Tegens de Spaensche Armade voor Gibraltar.

Stemme: De Engelsche Fortuyn.

NU sien ick Heemskerck vast van 't zuyden noordwaerts klav'ren,
Diens selfs beploegde roem, 't metalen huys doet dav'ren
Van 't vliegende gerucht, so wel in 't zuyd als noordt.
Wat helpet? noch en ist niet al gelijk 't behoort.

Hy moet den Spanjaert noch 't hartjen van Euroopen,
Ia in sijn eygen huys ten strijdt' overlopen.
Want so hy seyldt voorby het dubbelt pylaert strand,
Ontfonckt hen 't helden-hart te vyandtwaert in brand.

Aensiende 'thakelt kruys in Avilas baniere,
Bloetroot voor Gibraltar van de opperstenge zwieren,
Die (seght hy) moet daer af, en wel op 't stuyren past.
Met zwayd hy hem aen boort, en maeckt de dreggen vast.

Hy wil niet Alteras in 't loopen voor hem wijcken,
Hy liever is gesint te sterven dan te strijken,
Maer stapt na boven toe, gewapent en bekleedt
In 't yser, 't stondt alwaer 't hem om het lijf gesmeedt.

Den zabel zwaeyd hy om; Don Avila die schuymden
Van gramschap, onder des 't benauwdt salpeter ruymden.

Gegoten yser, met een donder barsting uyt
Daer af den Spanjaert 't hart in bange boeyens sluyt.
Recht in den eersten storm, soo Mulciber dee raken
Van Lemnos spalckten op en uyt metale kaken,
Malkander op het lijf met ronde yzers braeckte:
Soo werdt den Admirael op 't heftighste geraeckt
Been onder 't lijf van daen; nochtans hy even dapper
Sijn gasten moedight aen; maer soo hem 't bloeden slapper
En flauwer maeckten, seght hy, mannen 't is geen noot:
Houdt moet, ontset u niet, al nadert my de dood,
Die 'k noyt en heb ghevreest, het dient voor eerst geswegen,
Doot sijnde, sal ick noch u kroonen met de zege.
Met zwijmt die brave heldt, diens dapper ziel vertreckt
't Wijl yder vroom Soldaet, met arm en beenen rekt.
De vyand werd vergramt, met steeken, houwen, schieten;
Men sach ten spygat uyt een Spaensche bloet-stroom vlieten:
Moy Lambert insgelijcks geklampt aen de ander zy
Van Avila, bespringt hem door de galdery
En dwingt het achter-schip, gelijk ook de andere allen
Door last van Heemskerk, zijn den vyand aen gevallen,
Ten waer dat yemant mocht vertsagen, Alteras,
Bleef buiten perijkel tot den slagh gewonnen was.

Den Spanjaert hoog van moed, stond dapper op 't verweeren.
 Diens snorcken, pochen, schier de duyvels sou verveeren,
 Maer siende, dat matroos op 't vloecken niet en past,
 Dier doen voor 't seggen gaet, doen leen de baren last.

Zy vlogen over boord, met krijten ende schreeuwen,
 Het water krielt van doon, gelijk als koppen meeuwen,
 De Scheepen zwemmen na; schoon dat Gibraltar schoot
 Van uyt haer Torens, in de Nederlandtsche Vloot.

Het was haer lief, of leet, se moesten tot de kielen
 Haer 's Koninghs Scheepen sien verbranden, en vernielen.
 Dus eindigde 't gevecht, diens sege-kroone kleeft,
 Op Heemskercks doode kruyn, diens name eeuwich leeft:

't Lijf brengt me te Amsterdam, met droefheyt en met vreughde:
 Midts elck sijn doot beklaght, maar roemen weer syn deughde.
 Daer elk de Lijck-pracht volgt, tot eere aan dien Held,
 Diens graf-schrift van sijn deughd' den wandelaer verteld.

See-gevecht van Kapiteyn *Cornelis Jansz de Haen* tegens twee Duynkerckers.

Stemme: *O Heyligh! zalig Betlehem.*

*H*Eeft reden plaets by u? O Godlijck zaet!

Die op de wacht in Iovis heyr-baen gaet
 Zoo staet wat op, en maeckt de paden veyligh,
 Ter Helden woonst, voor onser Helden heyligh.

Vraeght niet, wie ist, ist Iovis oogenblick,
 't Is Mavors vuyr, der Vlaemsche leeuwen schrick:
 Die fieren Haen, die met sijn stemme dondert,
 Dat Nerus van sijn krayen was verwondert:

Die Zee-Haen daer de Heeren van 't bewint
 (Van de oppersorgh! voor 't weerloos Scheeps gesind,
 Ter noot vereischt) den roover mee betraptten,
 En soo met hem van seegh tot seege stapten.

Die Zee-held ist, en eyschtghe meer bescheydt?
 Die seven mael voor 's handts heeft neer geleydt
 Den fieren moedt sijns vyandt, en dat meer is
 Diens yeder seeg besegelt t' sijner eer is.

Met Schepen winst, voor 't vrye Nederlant:
 De Kiel en Schip tot lodt der Zee-vaert mant,
 Het is de Ziel van dese, die ten lesten
 Zijn leven voor sijn eere gaf ten besten.

Daer hy alleen, benepen tusschen twee
 Meer met sijn moedt, dan met sijn krachten dee,
 Zijn herte maeckt sijn meerder-vyandt slapper,
 Dit moedight hem te vyand even dapper.
 Het blixem-vier dat oyt in Lemnos gloet
 Van Steropes en Brontes was geboet,

Dat Mulciber besloot tot 'sHemels wonder,
 Heeft hy gespilt gelijk Iupijn den donder:
 Tot dat Eool met Nereus en Vulkaen
 Haer alle deen besonder wegen gaen.
 Het blixem-vier dat Lemnos had gevonden
 Vast voor en na veel zielig bloed verslonden,
 Des docht Vulkaen te proeven op sen vlam,
 Of oock dit vyer uyt Iovis koker quam.
 Dus komt hy eerst in een der roovers ploffen,
 En heeft van daer den fieren Haen getroffen,
 Hier vindt hy proef, de grootsche ziele vlood.
 En 't Lichaem storf een braver Helden doodt,
 Maer niemandt kreukt, schoon dat de braefste vielen;
 Het yser snort', als hagel! door de kielen.
 Tot Nereus op (van uyt de diepten) keeck,
 En siende dat Borgonjens moedt besweeck,
 Soo spalckte hy op sijn groene wijde kaecken,
 En kaptent tot dat Kiel en Masten kraeckken
 Den eenen, die hy slockte in sijn bast
 Met komt Eool (en set diens maet in last
 Die nu alleen sich alle hoop ontseyden,
 Den dans t'ontgaen) en aemt daer tussen beyden;
 Deur gaet hy strack, en laet zeeghbaer heldt
 Met eeuwich eer van Nereus Oorloghs veldt

Ten Hemel op te klimmen, om de helden
Aen Iovis disch sijn groot bedrijf te melden.

Dees is die komt, derhalven haest u voort
En brengt sijn ziel ter plaetsen daerse hoort.
Maer ghy die op sijn wit begint te doelen,
Doet ons van uw dat wy van hem gevoelen,

Ghy sult niet min als hy van stap tot stap
Met uwen Naem betreen dien eeren trap
Ghy sult niet min op Famaes zetel klav'ren
En met uw roem 't Metalen huys doen dav'ren.

Al schift u ziel, wat eyschtge meerder lof?
Dan dat ge laet u doen ter dicht'ren stof,
Uw lijf het graf, om soo goeden saecke,
Uw ziele met de Engelen haer vermaken.

***Op de Behoude weerom-reis Van den Manhaften Zeeheldt Marten
Harpertsz Tromp, Luytenant Admirael van Hollandt en Zeelandt,
Ridder.***

Stemme: De Engelsche Fortuyn.

MYn Geest ontwaeckt, door vlam en roock gedreven
Ontdoit mijn Inckt, mijn Pen begint te sweven:

Och! dat haer swier soo hoogh eens drijven kon,
Dat sy beschreef den strael van Hollandts Son.

De See-helt Tromp, so dra hy roepen hoorde,
Een Seyl, borst uit in diergelijcke woorde,
(Het volck droeg moed op 't grijs ontsach des mans,
De naerheit weeck voor sulcken suyv'ren glans)

O Mannen! siet, de duyvelsche Tirannen,
Maer onder schijn van Enghelen inghespannen,
Belagen gins uw Vryheyt en uw Vree,
Ontseggen 't recht der algemeene See.

Waer toe ons Bloet ghespaert, en niet vergoten
(Indien) 't alsoo hier boven is besloten,
Voor Christi Kerck? hem selfs soo veel wel waert,
Dat hy daer voor sijn Bloet niet heeft gespaert.

Wie souw een dagh, jae een uer willen geven?
Tot roem besteet, voor langh wellustigh leven?
Daer qualijck doen al 't quaet is, dat een Man
Van eer en oock niet anders quetsen kan.

Hy swijght hier op, sy sweren 't Landt te wreecken:
Een Godlijk vier schijnt hun de borst ontsteeken:
Men mengt beleit en 't woeden onder een,
Wat feller slag voor my ick weet' er geen.

O Tromp, Triumf, Triumph, genoeg bevochten;
Sy hebben niet ghevonden dat sy sochten,

O neen! 't en zy dat slagen buit beduyt,
Of waren zy belust op loot en kruit?

Schoon onse Vloot beladen is bevonden,
Gelijk een man met eenen arm gebonden,
En schoon dat al hun krachten en geweld
Op 't uiterst fel sijn in het werk gestelt.

O Parlement! en leert ghy noch niet schroomen?
Noch menig rust, die niet aen 't werk kan komen;
Noch menigh Borst hout hier sijn handt gereet,
Die van geen doot, veel min van wijcken weet.

Vraegh Vlaend'ren dat, vraegh dat de Stadt Oostende,
Men vraegh 't uw self; wie sich sal elders wende?
Soo kent men licht den Leeuw aen zijnen klaeuw
Den Hercules aen stappen wijt of naeuw.

Maer gy die 't Landt behoed hebt door vallen,
O Helden schaer! gelukkigst van ons allen
In dien men nu geen tranen stort, gedoog
Uw eer is hier, uw loon is hier om hoog.

Mijn yver brant, 'k benijd u dese glorie
En wensch, veel meer al 't Parlemendt victorie,
Ter wagen, ja te storten al mijn bloet?
Wanneer daer uit kon spruite so veel goet.

O vriendelijckheydt van onsen hoogsten Vader,
Die 't uw o Tromp! bewaart heeft in syn ader;
Op dat hy noch den Vyant swichten doet
Gelijk ghy nu de Schepen hebt behoet.

Dies danken u veel duisende van zielen
Die door u hulp, hun lijf en goed behielen,
Dies elk in 't hart u Eere-poorten spant:
En Schermheer noemt van 't vrye Vaderlant.

Lyck-staatsi***Over den Ed: dapperen Zee-heldt, en******Heer Joan van Galen, Admiraal in de Middellantsche Zee.******Gehouden tot Amsterdam, op den 11. December 1653.******Stemme: O Heylig Salig Bethlehem.***

NU volgt het groote Lijck in rouw,
 Terwijl de staten de uytvaert houwen
 En bezich sijn in 't hoogh gebouw,
 Den Helt een Graf-stee op te bouwen,
 Van marmer, Kooper of metael,
 Om sijn verdiensten te doen brallen,
 Die (als den grooten Admiraal)
 Op sijn triomfdagh is gevallen:
 In 't midden, doen den zegen klonck,
 En blies triumf, in sijn slag-order:
 Daer schip, by schip, ten afgront sonck,
 En brack door 's vyants maght en order:
 En temde soo dien Geryon,
 Die op den vetten roof daer pasten,
 Daer 't solfer brakende Canon,
 Dien helhondt in sijn hol verrasten,
 En joeg sijn rekels op de vlucht,
 Met al 't gedrogh der schelmerye,
 Hy volgt de spooken op 't gerucht,
 En vrijdt de kust van die partye.
 Men volgt dan nu het doorluchtig lijck,
 Dat met Toscaense Lijk gesangen
 Geleyt wiert doen het heerlijk
 Wiert in haer Hooft-capel ontfangen;
 Met zegenstacy, naer den eysch
 En overvloet van lijck-cieraden;
 Om Cosmus overoudt Paleys
 Te cieren met sijn oorloghs daden.
 O wackere Zee-heldt, wijt vermaert,
 Ick volg u dood-baer na met tranen,

Die goet noch bloet en hefet gespaert:
O Fenix van 's Lands onderdanen!

Die 't recht van't lieve Vaderlant
Beschermd, als u lauweren melden,
Ghy waert noch noodigh in de brandt,
Wy missen nu de braefste Helden,

Terwijl men dus de vryheit knelt:
Wat baert den oorlogh ons al jammers,
Wat lijdt den Staet met al geweldt,
O zegenrijcke Amsterdammers!

Die met u handen rijck van gout,
Soo brave Helden op kunt focken,
Die ghy den Oceaen betrouwt:
Ghy hebt dien Herk'les opgetrocken,
In 't hooge school van Godt Neptuyn
Die hem de baeren leerde kruysen
En over kop en over kruyn
Gedompelt, weder op quam bruysen.
Wie nu voor d'eer en van 't Vaderlant
Met sulcke Lauw'ren meent te pralen,
Die houdt soo voor zijn vyandt stant
En leeft en sterft gelijck van Galen.

't Quaert-liedjen der Matroosen.

Stemme: *Als't begint.*

Hier zeylen wy met Godt verheven,
Godt wil ons de sonden vergeven,
Onse sonden en onse misdaet,
Godt is ons troost en toeverlaat.
Quaert, quaert, Godt verleent ons geluk
En behoude vaert, dese vaert en alle vaert
De jongste vaert ons God bewaert.
Quaert, Prince quartier te Roer en te wake gaet,
Godt verleent ons sijnen vree,
Geluck en behouwen Reys daer mee,
Moy Weer gaet voor de Wint,
Bly scheyden en klaer gesicht,
Een goe voorspoet, doet ons al same goet,

Isser niet een goet knaepjen
 Die binnen ons Scheeps boort slaep
 Die eer Godt, Vader en moeder,
 Suster en Broeder,
 Godt Vader in der eeuwigheyd.

Godt wil ons Goet, Schip bewaren,
 En al de maets die daer mee varen.
 Mast, Kiel, Roer, Steng en het Wand,
 En al watter om en aen hanght,
 Staet al te gaer in Godes handt.

Godt bewaert ons goet Schip,
 Voor eenigh ongeluck,
 Voor zee, voor zand, voor vyer, voor brant
 Voor de boose vyandt,
 Voor alle quaet ons Godt bewaert.

Godt helpt ons van hier in een behouwen Haven,
 Daer wy al te samen garen waren,
 Een dicht Schip en gesonde Mans:
 Her uyt quartier in Godes naem.

Her uyt quartier met alle man,
 Bid God den Heer van herten an:
 Met herten en met blijde sin,
 Zoo verleent hy ons goet Weer en wint.

Prince quartier wilt boven komen,
 Voor een goe Reys willen wy God loven
 En dancken al te saem,
 Her uyt quartier in Godes Naem.
 Her uyt quartier kleyn ende groot,
 Cain die sloegh Abel doot
 Met een Kaecke-been onbequaem,
 Her uyt quartier in Godes Naem.

Her uyt quartier al metter spoet,
 Ziet dat je jou geen seer en doet,
 Voor alle quaet ons Godt behoet.

Het uyt quartier en beydt niet langhen
 En wilt de man aen 't Roer vervangen,
 Wilt hem vervanghen en hem niet laten staen,
 So mach Graef Ernst quartier na de koy toe gaen.

Een Liedeken, Te singen by de gene welcke nu ter Zee gaen, ende van Landt afsteecken.

Stemme: Doet u ooghjes open, &c.

HEer in uwen Name
 Gaen wy t' zeyl in zee,
 Geeft den windt bequame,
 Dat ons Reys in vree,
 Wy mogen vol-eynden,
 Geeft u zegen en voorspoet
 Waer dat wy ons weynden,
 Mildelijck in overvloet.
 Wy slaen onze zeylen
 Aen ons masten hoog,
 Wy het Schip bepeylen
 Met veel lasten droogh,
 Niet doen wy gebreken
 In ons Schip op onse vaert,
 't Compas na sijn streken
 Is by onsen Stuer-man waert.
 Doch dit magh niet baten,
 Heer soo ghy niet mee
 Vaert op onse Straten,
 Na een goeden Ree:
 Soo ghy niet de winden
 Latet blasen na uwen wil,
 Ende doetse binden,
 Dat de wat'ren worden stil.
 Wat al wonder-wercken
 Sijn in 't water diep,
 't Is hoogh aan te mercken,
 Hoe Godt dit alles schiep,
 Visschen, monsteren, baren,
 Stormen, windt en groot onweer
 Doen den mensch vervaren
 En 't Schip sling're heen en weer,
 En die duystere nachten,
 En die koude groot,
 Der Zee-roovers machten

Wat doen die aanstoot:
 Hoe quaet ist te handelen
 Met de mensch die niet verstaet
 Noch spraeck, noch te handelen
 Leert de tijdt met sijne daet.

Wilt dan Heer by woonen
 Met genade bloot,
 Wilt ons doch verschoonen
 In ons sonden groot,
 Geeft ons goede Haven,
 Dat wy mogen hand'len wel,
 En met vreughde slaven
 In ons Reys sonder gequel.

Adieu Vrouw en Kinderen,
 Adieu Vaer en Moer,
 Adieu Vriend, Bewind'ren,
 Wy gaen stueren 't Roer
 Wilt ons doch gedincken
 In 't Gebed, dat wy niet al
 Komen te versinken
 Met Schip, Goet, in ongeval.

Bidt dat wy den ander
 Mogen sien gesont,
 Bidt en troost elkander,
 Op dat onse mondt
 Loven ende prysen
 Mach den Heer voor sijn genaed,
 Den Armen bewijsen
 Hulp van ons winst in der daed.

Lof des Zee-vaerts.

Stemme: Ick ginck op eenen morgen, &c.

KOmt hier ghy Pronckert kijcken,
 Die kost'lijck zijt bekleedt
 Hoe 't houten-paert gaet strijcken
 Al door de wateren wreet,
 Door storm, tempeest, hagel en sneeu
 Kruyssen met onse kiele
 De diepte van de zee.
 Dan zijn wy by de mane,
 Dan zijn wy by de Son,

Dan singen wy te samen,
 Dan is ons blijdschap om.
 Somtjids wel droogh, dan d' meeste tijd nat,
 Van koude oock bevroren,
 Van hitte moed en mat.

In eenen wanckel leven,
 Gedreven wordt ons Schip,
 Wy kijken en wy beven
 Voor een verborgen Klip
 Op 't Compas, en Kaert, en boge goet,
 Op Ancker ofte Touwen
 Wy stellen geenen moet:

De kiel is elck vol gaten,
 't Seyl, Treyl en helpen niet,
 Den stierman moet verlaten,
 Het Roer staen in verdriet!
 Soud nu niet een seggen, wat verschil
 Isser tusschen den t'huys-blijver,
 En die leeft op den Kijl?

Het Landt moet zijn geploeght,
 De zee moet zijn gekruyst,
 Wie nu op het rijckst vermoet
 Sal ick singen met lust,
 d'Aerde is moer die 't alles baert,
 Maar als een rijck Thresoore
 De Schatten wel bewaert.

De Scheepen die laveeren
 Uyt noord en zuyder hoeck,
 Heen en weder dat sy keeren,
 En altijdt even kloek:
 Silver, Gout, Peerlen en Korael,
 Kruyden en medicijnen,
 Zy brengen het altemaal.

De leckere zoo van Visschen
 Brengen zy abundant,
 Kabbeljauw, Roch, Walvisschen,
 Makreel, Schelvisch bekant,
 Wijtingh, Lengh, Salm, Tong, Stockvisch, Gerneel,
 Braes, Beers ende den Karper,
 Ia wat begeert de keel.

Aldus rijckelijck met schijven
 Geladen wel voorsien:
 Niet lange zy dan blijven,
 De Reeders moeten 't sien,
 Welkom is dan Schipper en Matroos
 Al is 't wat verpeutert,
 De winst die was te loos.

Kloeck zee-man houdt u trouwe,
 Verboomt noch Schip noch Goedt,
 Ontschipper zijn maeckt rouwe,
 Veel druck en tegenspoedt;
 Ter eere van Godt u handel doet,
 Soo sal een blijde Haven
 U zijn en al voorspoet.

Liedt,

Na de Stemme: *Van den 6. Psalm: Wilt my niet, &c.*

Wy die ter zee gaen varen,
 O Heer wilt my bewaren,
 Geeft Wind en weer na eys,
 Wilt ons uw zegen geven,
 Behoedt ons lijf en leven,
 Verleent ons goede Reys.
 Wy zijn van alle kanten
 Omringht met u gesanten,
 Omcingelt met de vloet,
 Dat door de wint kan swellen
 Soo dat de boorden hellen,
 En dan wel hinder doet.

Wy zijn als teere schapen,
 Gants onversien van wapen,
 Te rechten dan vervaert:
 Den vyant wil ons krencken,
 Maer wilt ons Heer gedencken,
 Soo zijn wy wel bewaert.

Weest gy ons eenen Herder,
 Soo hier of oock noch verder,
 't Zy wy ter zee-waert gaen,
 't Zy wy ter Landen keeren
 Wilt allen hinder weeren,

Soo kunnen wy bestaen.

Als wy den reep uyt-schieten,
Laet ons u gunst genieten:
Geeft Visschen in het wandt,
Geeft zegen aen weer-zyen,
Want al ons wel-gedyyen
Bestaet in uwer handt.

Laet ons dan recht bedencken,
Dat ghy ons dit gaet schencken
O Heer door u genaed;
Geeft ons u Geest van boven,
Dat wy u mogen loven
Met hert en mont en daed.

Laet ons wel overwegen
Hoe veel daer is gelegen
Aen u genaed en gunst:
Op dat wy praktiseren,
En langhs soo beter leeren
De Christelijcke kunst.

Dat is, dat wy ons leven
U Heer die eere geven:
U kennen voor ons Godt,
U wonder wercken loven;
En soecken 't geen hier boven
Sal vallen ons te lot.

Buys-man 't wand geschooten hebbende, singht

Na de Stemme: *Het daget uyt den Oosten, &c.*

Het Wand is uyt geschoten,
God geeft ons goede vanghst,
Om haringh is het wenschen,
Daer na is veel verlanght:
Om haringh is het wenschen,
Is het wenschen.

Als wy maer haringh vangen
Soo zijn wy wel te vree,
Hoe wel wy dapper swerven
Geslingert van de Zee.

Hoe wel wy dapper swerven,
Dapper, *Etc.*

De See is ons vermaken,
Daer vinden wy ook lust,
Hoewel sy altijd hobbelt
En selden blijft in rust,
Hoewel sy altijd, *etc.*

Wy hebben veel vyanden
Die ons vast nemen waer,
De Roovers van Duynkercken,
De klippen hier en daer,
De Roovers van, *etc.*

De schadelijcke winden
Het onweer van de lucht
De See met sijn tempeesten
Dat brengt ons op de vlucht,
De Zee met, *etc.*

Geen zegen is voorhanden
Zoo Godt ons niet gerieft,
Hy kan den haringh geven
Wanneer het hem gelieft,
Hy kan den, *etc.*

Wat staat ons te beginnen,
Als wy dus zijn beswaert,
Dan hem gestaegh te bidden
Dat hy ons wel bewaert?
Dan hem, *etc.*

Dan hem gestaegh te bidden
Dat hy ons zegen geeft,
Op dat een yeder wel doet,
En in Gods vreesse leeft,
Op dat een, *etc.*

Ey buys-man laet u raden
Al zijt ghy op de zee,
Vreest Godt den Heer van herten,
Ghy krijgt zijn zeegen mee,
Vreest Godt den, *etc.*

Een Avont-gebet voor den Zee-man.***Op de wijze van den 8. Psalm. O onse Godt en Heer seer hoogh, &c.***

MYn mondt en hart wil nu den Heer voortbrengen
 Lof en danck van sijn genade singen,
 Heel ende klaer, voor dat hy heeft bewaert
 My desen dagh, goet in den zee-vaert,

Voor duyvels list, en ook voor quade menschen,
 Voor Roovers macht, die na mijn schade wenschen,
 Voor stormen groot, tempeest, wint en weer,
 Heeft myn bewaert de goedertieren Heer.

Nadien gy dan ons desen dagh seer goedigh
 Hebt by-gewoont, weest ook des nachts voorspoedigh.
 In onse Reys, blijft ons Stuer-man wijs,
 Na goedt Ree ofte haven propijs.

Nacht ende dagh is ons beroep te slapen,
 't Sy goet weer oft' storm, 't zijn uw slaven,
 Doch de nachten duyster, koude ende langh,
 Maecken verdriet, en oock ons herten bangh.

Slaep daarom niet, wilt u aen ons roer stellen,
 Verdrijf van ons't geen ons soud' mogen quellen,
 't Sy Satan, slaep, droomen ofte kranckheydt,
 Onnut gepeyns ofte eenigheydt.

Voor sond' en schand' ons lichaam wel beware,
 Ook onse ziel, dat die sich niet en beware

Met valsche Leer, maar met den klaren dach
 Op-staen op-recht door uwes Geestes macht,
 Die wy gesont lieten in ons af-varen,
 Aan ziel en lijf, en goet, wilt die bewaren
 Den Koopman oock, Reeders en Ovrigheydt,
 Neem ons Heer aen onder uw handts geleydt,
 Vader die zijt in den Hemel, u Name
 Werde geheylight, uw Rijck toekom bequame,
 Uw wil geschied', geeft Broodt, vergeeft misdaet,
 Breeckt Satans macht, want alles in u bestaet.

Danck-Liedt,

***Het welck gedaen mach worden by alle Zeevarende Personen wanneer
 haer Reyse af-gedaen is.***

Op de wijze van den 92. Psalm: *Het sijn heerlijkke dingen, &c.*

Hoe veel heerlijkke dingen
 Geeft ghy o Heer! den Mensch,
 Vervolget boven wensch,
 Om uwen lof te singen.
 Die dit niet gaet betrachten
 Is een mensch dwaes en bot,
 En onverstandigh sot
 Met recht men hem mach achten.
 Wat veel heerlijkke wercken
 Verheugen ons hert seer,
 Die ghy aen ons, o Heer!
 Bewijst so elck kan mercken.

Wy gingen ons begeven
 Van 't Lant in de wilde zee:
 Veel riepen, Ach en wee,
 Die wy lieten in leven.

Door Tempeest, storm en winden,
 Gevaren in ons Schip,
 Bewaert voor Sant en klip,
 Zee-roovers quaet gesinden

Veel nachten en dagen,
 Schoon stuyr, hoe ghy die gaeft,
 Ons leven soo gewaeght
 Seilend' ons behagen,

Ontrouwe menschen vele,
 Perijck'len menighfout,
 Die ons waren gebroust,
 Te nemen by de keele.

Wy zijnse al ontkomen,
 Bewaert met Schip en Goedt,
 Gezegent overvloedt
 En sien hier goede stroomen.

De Landt-man heeft sijn klagen,
 Elck beroep sijnen kruys,
 Ia elck in sijn Huys
 Genoegh om te verdragen.

Maer wy die duysent dooden
 All' oogenblicken sien;
 Is meer dan haer geschien,
 In onse groote nooden.

Na dien dat soo voorspoedigh
 Af-gedaen is onse Vaert,
 En wy sinnen bewaert
 Lof zy u Heere goedigh:

Ons vrienden zullen blijde,
 En wy oock met haer zijn
 En t' saem voor uw aenschijn
 Droefnis stellen ter zijde.

Wy sullen ons begeven
 Om loven dijnen Naem,
 En daer zijn deughtsaem
 In den gangh van ons leven.

Den Armen oock bedencken,
 Daer toe ons Hemel-vaert!

U weldaedt sal bewaert
Zijn sonder te krencken.

Victory Liedt,

*Waer in verhaelt word hoe Manhaft den Heer van Obdam, Luytenandt
Admirael ter Zee, de Sweedtse Vloot in de Zont op den 8. November, 1658.
aengetast heeft, soo dat hy 3 Schepen genomen heeft, 3 verbrandt, en 4
gesoncken zijn, van de onsen zijn 4. beschadight, en Witte Wittensz.
gesoncken.*

Stemme: Hoort toe Matroosen allegaer.

Wel Sweeden hey waer benje nu,
Ey komt weer voor den dagh,
Of benje voor Hollanders schu?
Wat of dit wesen magh!
Ick loof gy leght in droom,
Wat sou het anders wesen,
Gy waert der Deenen schroom,
Moet nu Hollandt vreesen.

Wel seker ghy bent niet gewent,
De Vlagh te halen in:
De Pool ist die u treken kent,
En Hollandt siet u sin,
Hy wist wel wat gy socht,
Als gy hadt Denemercken
Onder u wil gebracht,
Wat ghy met ons soudt wercken.

Den Deen gy onverwacht valt aen,
En hielt aen hem geen woordt,
Hy had ten voll' u eys gedaen,
Maer ghy breeckt u Akkoort,
Ghy sluyt ons Scheepen op,
Doet haer den Tol dwingen,
Geeft yeder een de schop,
Maer moet nu anders singen:

Ons Staten die dees schimpe en hoon
Niet lijden van 't Gemeen,

Die rusten uyt een Vloot seer schoon,
 Te helpen soo den Deen,
 Om niet gemuylbandt
 Te worden (soo sy seyden)
 Ons soldaten van 't Landt
 Men op de Scheepen leyden.

 Ons Admirael de Vloot geleyt
 Tot Denemarckers dienst,
 Een langen tijdt de windt verbeyt,
 Maer komt op 't onversienst
 Braveren voor de Son,
 Dat Sweden soeckt te keeren,
 Die strack sijn Schepe sont,
 Wouw Obdam dansen leeren;

 Maer 't spel eerst begon met de Wit,
 Die had aen elck zy een,
 De Sweedt daer soo veel wercks von,
 Zoo dat men met groot geweene
 Twee Sweeden met de Wit
 Daer soncken tot de gronde:
 Als Wrangel aensagh dit,
 Heeft hy ten selven stonden

 Zijn Laegh ons Admirael vereert
 En hem daer mee ontmoet,
 Maer Obdam hem ter zijden keert,
 Hem van gelijcken groet,
 En dat van achter in,
 Zoo dat men hem moest slepen
 Voorts met een goeden sin,
 Kregen wy noch drie Schepen.

 En vier die soncken in de grond,
 Noch drie verbranden daer,
 De rest die vloten in de Sont,
 Tot Kronenburg voorwaer,
 Maer onsen Admirael
 Die gaetse daer besoecken.
 Zoo moetens' altemael
 Varen die Hollant vloeken.

 O Heer u komt alleen de prijs,
 Die der Sweeden hoogh-moet
 Verbrijs'len doet gelijk het Ys,
 En 't Deensche Rijck om-wroet,

Die brant heel Polen deur
 En Gelderlandt wou dwingen,
 Die sit nu in 't getreure
 Dus wilt Victory singen.

t' Samen-spraeck Tusschen een Steeman en een Bootsgesel.

Stemme: *Phebus is langh over de Zee.*

Bootsgesel.

Liefhebbers die de Zee bemint,
 Hoort wat ik u sal verklaren,
 Ionck of oudt die zijt gesint
 Om op Godts gena te varen,
 Door Neptunis grooten vloet,
 Die soo menig treuren doet,
 Als sy haer toont verwoet.

t' Amsterdam al op de Ree,
 Leggen wy te gaen na Spanjen,
 Naer de wilde woeste zee,
 Om daer App'len van Oranjen,
 En meer ander koopmans goet
 Spaense wijn en Krenten goet,
 Te halen metter spoet.

Gy hebt altijd geen geluck
 Om voor wint en stroom te zeylen,
 Vaeck met lijden en met druck
 Moet ghy diept' en hooghte peylen,
 Menigh raken in de knip,
 En verliese lijf en Schip,
 Op menigh banck of klip.

Vaert gy met een schuyt of boot,
 Door het Y u wat vermaken,
 Gy kont door de winden groot,
 Licht het onderst' boven raken,
 Wie weet waer hy sterven sal,
 Op de zee of aen de wal,
 De dootd volgt over al.

't Bruysen van de golven fel
 Doet een moedigh hert verschricken,
 Menigh duysent boors-gezel,
 Komt in 't water te versticken
 Als het Schip aen splinteren stoot,
 Door 't versuymen der Pilot,
 De Zee helpt veel ter doot.

Dat wy Boots-gesellen stout,
 Vreesden voor de woeste baren,
 Waer kreeght ghy u wijn of sout,
 En meer andere Koopmans waren,
 De Zee te bouwen is mijn sin,
 Het brengt het Landt de neeringh in
 Geeft den Koopman gewin.

Turck en Roovers seer rebel,
 Hebben wy niet voor te schroomen,
 Die soo menigh Boots-gesel,
 Doet soo zware banden komen,
 Heete vuyle honden snoot,
 En in plaats van schamel-broodt,
 Krijgen veel slagen groot.

Ick beken, het is wel waer,
 't Koster menigh sure tranen!
 Maar wy schroomen geen gevaer,
 Van de Turckse halve Manen,
 Die Godt bewaert is wel bewaert,
 Als hy ons in 't leven spaert,
 Geen Turck maeckt ons vervaert.

Nacht en dagh verwacht ghy swaer,
 Donder, blixem, sure buyen,
 Kermen, klagen hoort ghy daer,
 Swaar Orkaans de doodtklanck luyen,
 Hemel hooge baren stijf,
 'k Krijgh een schrick daer van op 't Lijf,
 'k Blijf liever t' huys by 't wijf.

Is uw wijf een boose fleers,
 Sy sal u als knecht gebruycken,
 's Nachts legt ghy achter haer neers,
 En moet vuyle veesten ruycken,
 Ghy moet wiegen schreyt het kint,
 Lieve man ghy zijt verblint,
 Ty met my aen de wint.

Sondaghs gaen wy buyten heen
 En volgen ons grage lusten,
 Hallef wegen Amsterveen,
 Daer wy in de groente rusten,
 Drincken daer eens bier of wijn,
 Wie sou t' huys niet liever zijn,
 Als op de zee met pijn.

Komen wy in Spanjen daer,
 Eten wy de nieuwe vruchten,
 Spaense Wijntjes alsoo klaer,
 Die verdrijven ons het suchten,
 Waer dat wy komen wy vinden nou
 Zo menigen haven, Zo menigen vrouw,
 Wy hebben noyt geen rouw.

'k Meen ick sal na mijn verstant,
 Nimmer my op zee vervoegen,
 'k Hou te veel van 't vaste landt,
 'k Heb geen sin de zee te ploegen,
 Turck en Roovers ongeval,
 Sware winden, lager wal
 Men hier noyt krijgen sal.

t' Alikanten op de ree,
 Te Missine en Lyore,
 Komt soo menigh Schip uyt zee,
 Van het Vaderlant wilt hoore,
 Hey de Straetse meysjes snel,
 Met haer poesel blancke vel,
 Sien graegh een Bootsghesel.

Gy komt noit in kerck of kluys,
 Hoort niet als vloecken en sweeren,
 Uyt het een in 't aer hoer-huys
 Gaet gy niet als boosheyt leeren,
 Pijpe stellen, vechte, slaen,
 't Lijf vol Spanjaerts, vuyl belaen,
 Dat haelt gy daer van daen.

Gy kunt oock de boosheyt wel,
 Droncken drincken domineeren,
 Trocken, klossen, kaerte spel,
 Oock ticktacken en verkeeren,
 Ick meen 't gebeurt u ook genoegh,
 Gy savonts laet en smorgens vroegh
 Gestaegh sit in de kroegh.

Zeeman wilt vry henen gaen,
 En u reyse voort volbringen,
 Ploeght den grijsen Oceaen,
 Laet u pekelschuym bespringen,
 Ick blijf t'huys en houw mijn rust,
 Gaet en voedt u grage lust,
 Aen menigh grage Kust,

Gaet ghy heen en vijst in d'as,
 Wiegt het kint en spoelt de luyren,
 Hey wy gane alsoo ras,
 Weer na Spanjen henen kuyren,
 Onse Fluyt soo wel bemant,
 Met geschut daar op geplant,
 Leyt neffens 't nieuw Eylandt.

Die dit nieuw Liedt heeft gedicht,
 Was een Zee-man jongh van jaren,
 t'Amsterdam heeft hy 't gesticht,
 Na de Straet soo ging hy varen,
 Hy songh 't met heldere kele snel,
 Hy songh 't met lusten alsoo wel
 Ter eeren den Boots-gesel.

E y n d e .

Register.

Vaer wel o bloeyende Vader.	3
Bloemer herten wat een schrick.	4
Wie wil nu een kansje wagen.	5
Adieu mijn schoon Godinne.	8
Wy arme ploegers des Rijcx Neptuyn.	9
Wat lijden wy jonge Vrutjes pijn.	10
Nu Batavieren dra.	11
Quartier-meester verheven.	13
Adieu Europia.	15
Daar wert geschooten, Etc.	17
Hoort toe matroosen altesaem.	19
Vereende Oost-Indische Compagny.	22
Dat meysje had een Boots-man lief.	24
Het ginger een Boots-man wandelen.	25
Doen 'k was in mijn jonge jaren.	26
Singht van vreugde.	27
Een Liedt sal ick u singen.	28
In 't Iaer negentigh sesse.	30
Als men schreef sestien hondert.	36
Looft Godt den Heer die het alle geeft.	41
Hoort toe alle gemeyn.	44
Hy, die de Turcksche halve mane.	46
Ick die met zee geweld mijn luk.	48
Wanneer den grijsen winter-Godt.	49
Gezegend mijn zege zangen:	50
Fris op bedroefde harten.	52
Hey dat ick nu een Heyden was:	53
't Jarent als de Son vertrock.	55
Nu sien ick Heemskerck vast van, Et	c.70
Heeft reden plaets by u o Godlijck, Et	c.72
Mijn Geest ontwaecht door vlam, Et	c.75

Nu volgt het groote lijck in rouw.	78
Hier zeylen wy met Godt verheven.	79
Heer in uwen Name,	80
Kom hier ghy pronckaers kijken,	81
Wy die ter zee gaen varen.	84
Het want is uyt-geschoten.	85
Mijn Mondt en hart wilt nu den, <i>Etc.</i>	87
Hoe veel Heerlijcke dingen,	88
Wel Sweden hey waer benje nu?	90
Liefhebbers die de zee bemint.	92